

Ово дело је заштићено лиценцом Креативне заједнице Ауторство – некомерцијално – без прерада¹.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

---

¹ Опис лиценци Креативне заједнице доступан је на адреси creativecommons.org.rs/?page_id=74.

Универзитет у Новом Саду
Природно–математички факултет
Департман за математику и
информатику

Спецификација ограничења у MARC 21 форматима

Гордана Рудић

Нови Сад 2016

Аутор
др Гордана Рудић

Рецензенти
др Зора Коњовић, редовни професор, Универзитет Сингидунум, Београд
др Милош Рацковић, редовни професор, Природно-математички факултет, Нови Сад
др Бранко Милосављевић, редовни професор, Факултет техничких наука, Нови Сад

Издавач
Природно-математички факултет, Нови Сад

Научно-наставно веће Природно-математичког факултета у Новом Саду, на седници одржаној 26. 5. 2016. године, одобрило је издавање и употребу ове монографије.

Сва права задржава издавач. Забрањена је свака употреба и трансформација електронског документа осим оних који су експлицитно дозвољени лиценцом Креативне заједнице која је наведена на почетку публикације.

ISBN 978-86-7031-370-5

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

025.3/.4:004.62
004.4'232

РУДИЋ, Гордана

Спецификација ограничења у MARC 21 форматима [Електронски извори] / Гордана Рудић. - Нови Сад : Природно-математички факултет, 2016

Način dostupa (URL): www.pmf.uns.ac.rs/studije/epublikacije/matinf/rudic_specifikacija_ogranicenja_u_marc_21_formatima. - Библиографија.

ISBN 978-86-7031-370-5

а) MARC формат
COBISS.SR-ID [305947143](#)

Предговор

Предмет истраживања ове монографије припада области библиотекарство и информатика, прецизније, стандардима за библиотечку каталогизацију и контроли квалитета и исправности записа формираних у неком од MARC 21 формата. Извршена је класификација и систематизација ограничења над структуром MARC 21 записа као и над садржајем података у њима.

Монографија садржи следећа поглавља:

1. Увод
2. Ограничења у MARC 21 формату за библиографске податке
3. Ограничења у MARC 21 формату за нормативне податке
4. Ограничења у MARC 21 формату за податке о фонду
5. Ограничења у MARC 21 формату за класификационе податке
6. Ограничења у MARC 21 формату за информације о заједници.

У првом поглављу дата су уводна разматрања која обухватају преглед постојећих резултата истраживања из предметне области, мотивацију, предмет и циљеве монографије. Поред тога, описана је структура MARC 21 стандарда.

У осталим поглављима дата је класификација и систематизација ограничења над подацима у свих пет формата MARC 21 стандарда. У питању су: формат за библиографске податке, формат за нормативне податке, формат за податке о фонду, формат за класификационе податке и формат за информације о заједници. Приказана су ограничења над структуром и над садржајем записа, као и унакрсна ограничења.

Усвојени стил за цитирање и навођење литературе у монографији је Харвард систем референци (Harvard Referencing System). На крају текста дат је списак коришћених скраћеница, као и списак табела са ограничењима.

Захваљујем се рецензентима који су својим сугестијама и конкретним предлозима допринели да структура монографије буде прегледнија и да приказани резултати буду јасније истакнути.

Садржај

Предговор	<i>i</i>
Поглавље 1. Увод	1
1.1 Преглед релевантне литературе.....	2
1.2 Структура MARC 21 стандарда.....	5
Поглавље 2. Ограничења у MARC 21 формату за библиографске податке	11
2.1 Заглавље записа	11
2.2 Контролна поља	13
Контролно поље 001	13
Контролно поље 003	13
Контролно поље 005	13
Контролно поље 006	13
Контролно поље 007	14
Контролно поље 008	22
2.3 Поља података	27
2.3.1 Поља за бројеве и кодове.....	27
2.3.2 Поља главне каталожке јединице	33
2.3.3 Поља наслова и повезаних наслова	34
2.3.4 Поља издања, импресума итд.....	35
2.3.5 Поља физичког описа	35
2.3.6 Поља за податке о издавачкој целини	38
2.3.7 Поља за напомене	39
2.3.8 Поља за предметно претраживање.....	42
2.3.9 Поља за помоћне каталожке јединице	43
2.3.10 Поља за повезивање каталожких јединица	44
2.3.11 Поља за споредне каталожке јединице за издавачке целине	45
2.3.12 Поља за фондове, локације, различиту графику, итд.	46
2.3.13 Контролна потпоља	47
2.4 Директоријум	48
Поглавље 3. Ограничења у MARC 21 формату за нормативне податке	51
3.1 Заглавље записа	51
3.2 Контролна поља	53
Контролно поље 008	53
3.3 Поља података	54
3.3.1 Поља за бројеве и кодове.....	54
3.3.2 Поља за одреднице.....	56
3.3.3 Поља за сложене предметне упутнице	58
3.3.4 Поља упутног система Види	58
3.3.5 Поља упутног система Види такође	59

3.3.6 Поља за поступак са издавачким целинама	60
3.3.7 Поља за сложене именске упутнице	61
3.3.8 Поља за напомене	61
3.3.9 Поља за јединице за повезивање одредница	62
3.3.10 Друга променљива поља	63
3.3.11 Контролна потпоља	64
Поглавље 4. Ограничења у MARC 21 формату за податке о фонду	65
4.1 Заглавље записа	65
4.2 Контролна поља	66
Контролно поље 008	66
4.3 Поља података	67
4.3.1 Поља за бројеве и кодове.....	67
4.3.2 Поља за напомене – опште информације.....	68
4.3.3 Поља за локацију и приступ	70
4.3.4 Поља за пратећу реч/скраћеницу и модел публикавања	70
4.3.5 Поља за нумерацију и хронологију.....	71
4.3.6 Поља за текстуални исказ података о фонду	72
4.3.7 Поља за информације о јединици	72
4.3.8 Друга променљива поља	73
4.3.9 Контролна потпоља	74
Поглавље 5. Ограничења у MARC 21 формату за класификационе податке	75
5.1 Заглавље записа	75
5.2 Контролна поља	76
Контролно поље 008	76
5.3 Поља података	77
5.3.1 Поља за бројеве и кодове.....	77
5.3.2 Поља за класификационе ознаке и термине	78
5.3.3 Поља за податке упутног система и упутнице	78
5.3.4 Поља напомена	78
5.3.5 Поља индексних термина	79
5.3.6 Поља за компоновање бројева	80
5.3.7 Друга променљива поља	80
5.3.9 Контролна потпоља	81
Поглавље 6. Ограничења у MARC 21 формату за информације о заједници.....	83
6.1 Заглавље записа	83
6.2 Контролна поља	84
Контролно поље 007	84
Контролно поље 008	85
6.3 Поља података	85
6.3.1 Поља за бројеве и кодове.....	85
6.3.2 Поља за главна имена.....	87
6.3.3 Поља за титуле и адресе	87
6.3.4 Поља за физички опис, радно време итд.	87
6.3.6 Поља за напомене	88
6.3.7 Поља за предметни приступ.....	89

6.3.8 Поља запомоћне каталожке јединице	90
6.3.9 Поља за локацију и различиту графику	91
6.3.10 Контролна потпоља	91
Списак табела.....	93
Списак скраћеница	97
Литература.....	99

Поглавље 1. Увод

Једна од основних делатности сваке библиотеке је обрада библиотечко-информационе грађе и извора. Обрада грађе и извора, односно њихова каталогизација и класификација, врши се према прописаним међународним стандардима као што су *ISBD - International Standard Bibliographic Description* (Ifla.org, 2016), *RDA - Resource Description and Access* (Loc.gov, 2016), *AACR2 - Anglo-American Cataloguing Rules*, 2nd edition (Aacr2.org, 2016), *LCSH - Library of Congress Subject Headings* (Id.loc.gov, 2016). Као резултат обраде одређеног извора добијају се библиографски и сродни подаци којима је извор описан, односно метаподаци. Скуп метаподатака којима је описан један извор назива се запис. За приказ и размену записа користе се формати као што су MARC 21 - Machine Readable Cataloging for the 21st Century (Loc.gov, 2016a), UNIMARC - Universal MARC format (Archive.ifla.org, 2016), Dublin Core (Dublincore.org, 2016) итд.

MARC 21 формат је један од најпознатијих формата за размену библиографских и сродних података у машински читљивом облику. Структура тих података одређује се међународним стандардом ISO 2709 (International Organization for Standardization) (ISO, 2016) и њега поштују сви формати за размену који носе назив MARC. Први MARC (*Machine Readable Cataloging*) формат је развијен пре више од 40 година у Конгресној библиотеци (*Library of Congress*). На основу овог формата, за потребе различитих држава и библиотечких система развили су се други библиографски формати, на пример: USMARC (US Machine Readable Cataloging) у Америци, CAN/MARC (Canadian MARC) у Канади, UKMARC (United Kingdom MARC) у Великој Британији, UNIMARC (Universal MARC Format) углавном у европским државама. Године 1999. настао је формат MARC 21 на основу формата USMARC и CAN/MARC. UNIMARC и MARC 21 формати су најчешће коришћени формати обраду библиографске грађе. Присутна је тенденција преласка на MARC 21 услед потребе за разменом библиографских података у оквиру светске библиотечке мреже, која је базирана на MARC 21 формату. Даљи развој MARC 21 формата креће се ка примени XML технологија (XML - Extensible Markup Language) (W3.org, 2016), тако што се библиографски записи трансформишу у XML документе што је од највећег значаја за њихову размену. Развија се и стандард METS - Metadata Encoding and Transmission Standard (Loc.gov, 2016b) за опис објеката дигиталних библиотека који је изражен помоћу XML Schema језика.

Све веће потребе и очекивања корисника приликом претраживања великих база библиографских записа условљавају потребу за променама у самом каталошком опису. Да би кориснику било омогућено проналажење, идентификација, одабир и преузимање потребног материјала, установљено је које информације библиографски запис треба да обезбеди. Формиран је оквир модела података под називом Функционални захтеви за библиографске записе (*Functional requirements for bibliographic records*), или скраћено, FRBR. FRBR је објављен 1997. године, а са изменама и допунама од фебруара 2009. године дат је у документу IFLA - Functional Requirements for Bibliographic Records (Ifla.org, 2016a). Предложени су ентитети и везе између ентитета које један библиотечки каталог/систем треба да препозна и прикаже да би задовољио захтеве својих корисника.

1.1 Преглед релевантне литературе

Различити библиотечки информациони системи користе различите формате за библиографске податке и стога често постоји потреба за трансформацијом записа између различитих формата. Да би се таква трансформација извршила, неопходно је мапирање одговарајућих елемената у датим форматима. У документу „UNIMARC to MARC 21 Conversion Specifications” (Loc.gov, 2001), Конгресна библиотека даје спецификацију конверзије библиографских записа у UNIMARC формату у MARC 21 формат. Британска библиотека (The British Library) је 2004. године одлучила да за свој каталошки формат изабере MARC 21, уместо ранијег националног каталошког формата USMARC. У документу (Hill, 2002), насталом у оквиру припрема за промену каталошког формата, мапирани су основне разлике између ова два формата са намером да се олакша препис библиографских записа. Један пример мапирања елемената описан је у раду (Chandrakar, 2005), где су мапирани одговарајући елементи у форматима CCF (Common Communication Format) и Dublin Core. Трансформацији записа из једног формата у други, осим мапирања одговарајућих елемената, захтева и миграцију записа применом неког алата. Један предлог миграције података из формата UNIMARC у MARC 21 формат применом XSLT трансформација (XSLT - Extensible Stylesheet Language Transformations), описан је у магистарској тези (Рудић, 2007) и раду (Rudić and Surla, 2009). Препис записа формираних у библиотечком информационом систему БИСИС, у формату YUMARC који је модификација UNIMARC формата, у MARC записе, описан је у радовима (Рудић и Сурла, 2007) и (Рудић, 2009). Овај предлог миграције података између два формата у склопу је развоја библиотечког информационог система у БИСИС. Систем БИСИС је развијен на Природно-математичком факултету и Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду користи га око 50 библиотека у Србији. У оквиру даљег развоја овог система одвијају активности са циљем да се поред каталогизације по UNIMARC формату обезбеди и каталогизације по MARC 21 формату. Први резултат у реализацију овог циља је

имплементација едитора за каталогизацију по MARC 21 формату, који је описан у дисертацији (Димић Сурла, 2009) и раду (Dimić and Surla, 2009).

Пример каталогизације специфичних материјала као што су записници са седница (на конкретном примеру седница Владе Аутономне покрајине Војводине) по формату UNIMARC дат је у раду (Rudić et al., 2013). Каталогизација ових материјала по MARC 21 формату и веб апликација за њихово претраживање и генерисање различитих извештаја приказани су у раду (Rudić et al., 2015).

Могући правци развоја MARC формата и његова веза са другим стандардима и форматима, тема је многих научних проучавања. У раду (Tennant, 2004) аутор сугерише уклапање MARC формата у шире и богатије алате, стандарде и протоколе. Предлаже употребу нових, проширених формата (базираних на XML технологијама) који би обухватили библиографске записе формиране у различитим стандардним форматима. Као добар пример у овој области наведен је развој METS стандарда. Исти аутор у раду (Tennant, 2009) говори о библиографском опису у данашње време, које промене је претрпео и шта може да се уради да би се додатно унапредио и обогатио. Он сматра да структурирани библиографски опис мора свакако опстати, али га креирају и користе не само каталогизатори, већ и издавачи, агрегатори библиографских података, трговци. Зато библиотекарима морају бити флексибилни и способни да вешто користе различите формате. У раду (Kiorgaard and Kartus, 2005) аутори описују везу између AACR и RDA и промене које су обликовале развој RDA. Уочено је да није довољна једноставна ревизија AACR2 и објашњени су кључни концепти RDA. Начин на који треба модернизовати и мењати каталогизацију публикација суочену са мноштвом метаподатака креираних у различитим системима разматран је у раду (Danskin, 2007). Објашњена је потреба транзиције AACR у RDA која би померила фокус са прецизног описа на организацију података.

Прелиминарни исходи пројекта представљања UNIMARC формата у RDF (Resource Description Framework) и дискусија о значају ових стандарда у циљу Универзалне библиографске контроле дати су у раду (Dunsire et al., 2013). У раду (Farajrahlou and Tabatabai, 2011) аутори испитују на који начин Yahoo! и Google машине за претраживање индексирају и рангирају MARC 21 и Dublin Core метаподатке презентоване у облику XML докумената. Они закључују да су Google машине у потпуности преузимале записе у оба формата, док Yahoo! машине нису уопште давале одговор. Такође, показали су да Google машине нису правилно разликују у индексирању и рангирању DCXML и MARCXML елемената метаподатака. Форматима DCXML и MARCXML представљају се MARC 21 записи у XML нотацији. У раду (Campbel, 2011) дато је поређење два стандарда за опис извора, RDA и RDF. Аутор изводи закључак да се ови стандарди знатно разликују у погледу њихове основне претпоставке о опису извора, али се слажу око тога како изворе специфицирати и разликовати.

Примена концепата Функционалних захтева за библиографске податке (FRBR) у каталожкој пракси је важан задатак у развоју свих формата за размену података. У раду (Riva, 2004) приказано је мапирање MARC 21 поља за повезивање библиографских записа, веза између ентитета у моделу FRBR и таксономије библиографских веза предложене у (Tillet, 1991)

Трансформација концептуалног FRBR модела података у дијаграм класа у UML 2.0 нотацији дата је у раду (Rudić, 2011a), док је предлог објектног модела за FRBR модел података дат у раду (Рудић и Димић Сурла, 2011). У раду (Рудић, 2012) приказан је објектни модел података који репрезентује прву групу FRBR ентитета и илустрован је поступак повезивања библиографских записа у форми XML документа са предложеним објектним моделом података.

Постављање библиографских података на семантички веб, тема је рада (Yee, 2009). У раду је дат извештај о експерименталном формирању RDF модела каталожких правила за која ауторка сматра да су у већој мери усаглашена са FRBR концептима (FRBRизована), него што је то случај са RDA и изражава сумњу да је RDF довољно софистициран за библиографске податке. У раду (Aalberg and Žumer, 2013) аутори идентификују различите врсте FRBR структура ентитет-веза које је могуће пронаћи у библиографским записима. Закључују да је FRBRизација конзистентних и комплетних MARC записа релативно успешна, посебно уколико су сви ентитети систематски описани и све везе међу њима јасно назначене.

У докторској дисертацији (Рудић, 2011) и раду (Rudić and Dimić Surla, 2013) описана је класификација и систематизација ограничења MARC 21 библиографских и нормативних података, а затим и њихова формална спецификација у моделима датих података. У овој монографији класификација и систематизација наведених формата је допуњена према њиховом најновијем издању.

MARC 21 је више деценија кључни формат за опис публикација. Иновације у формату у смислу увођења XML технологија, омогућују да формат буде актуелан и прати технолошки развој библиотечких информационих система. Нагли развој дигиталних библиотека и мноштва разичитих дигиталних објеката на вебу, покреће иницијативу за замену MARC 21 формата и развој новог формата BIBFRAME (Bibliographic Framework Initiative) (Bibframe.org, 2016) који би требао да га наследи. У току је његово тестирање и прилагођавање. Очигледно је да је од велике важности да MARC 21 записи буду исправно формиран и уз поштовање свих правила и ограничења које стандард прописује. Први и основни разлог за то је размена и преузимање записа. Са друге стране, уколико, и када дође до преласка на неки нови формат, само исправни MARC 21 записи моћи ће директно бити конвертовани. Због тога се у овој монографији даје комплетан попис свих ограничења над структуром и садржајем у свих пет формата MARC 21 стандарда.

1.2 Структура MARC 21 стандарда

Стандард MARC 21 састоји се од пет формата:

- MARC 21 формат за библиографске податке (*MARC 21 Format for Bibliographic data*) (Loc.gov, 2016c),
- MARC 21 формат за нормативне податке (*MARC 21 Format for Authority Data*) (Loc.gov, 2016d),
- MARC 21 формат за податке о фонду (*MARC 21 Format for Holdings Data*) (Loc.gov, 2016e),
- MARC 21 формат за класификационе податке (*MARC 21 Format for Classification*) (Loc.gov, 2016f), и
- MARC 21 формат за информације о заједници (*MARC 21 Format for Community Information*) (Loc.gov, 2016g).

MARC 21 формат за библиографске податке се користи за формирање библиографских записа. Библиографски запис чине метаподаци који описују садржај и формалне карактеристике следећих извора: текстуална грађа, континуирани извори информација, картографска грађа, музикалије, рачунарске датотеке, звучни записи, визуелна грађа и вишеверсна грађа. Библиографским записом обухваћене су информације о извору као што су наслови, аутори, материјални опис, подаци о издавању, предметне одреднице.

MARC 21 формат за нормативне податке користи се за формирање нормативних записа који дају информације о усвојеном облику свих врста одредница (лична имена, називи колективних тела, називи скупова, јединствени наслови, предметне одреднице). Могу се формирати нормативни записи за успостављене одреднице, упутнице, пододреднице итд.

MARC 21 формат за податке о фонду носи информације специфичне за јединицу коју библиотека поседује као и информације потребне за локалну обраду, одржавање или заштиту те јединице. При томе, даје се и информација о томе да ли је јединица једноделна, вишеделна или припада серијској публикацији.

MARC 21 формат за класификационе податке носи информације о класификационим ознакама из одређене класификационе схеме (на пример УДК таблице). Такође, даје се и објашњење придружено датом класификационом броју или ознаци.

MARC 21 формат за информације о заједници носи информације о ресурсима који нису библиографски, али су од значаја за одређену заједницу. Помоћу овог формата могу се дати информације о особи, организацији, програму или услузи, догађају или неком другом значајном ресурсу.

Структура сваког MARC 21 записа је иста независно од тога да ли је он библиографски, нормативни, класификациони, запис о заједници или запис о фонду. MARC 21 запис се састоји од три елемента: заглавља (*Leader*), директоријума (*Directory*) и скупа варијабилних поља (*Variable Fields*). У наредном тексту је дат опис ових елемената који је наведен и у дисертацији (Рудић, 2011). Такође, описан је и табеларни приказ ограничења који је усвојен из поменуте дисертације због своје прегледности.

Заглавље записа јавља се као први елемент записа и фиксне је дужине од 24 карактера. Сваки податак у заглављу записа носи информацију која је одређена позицијом на којој се налази и то су информације неопходне за обраду записа.

Директоријум садржи податке о ознаци, дужини и почетној локацији за свако варијабилно поље које се јавља у оквиру записа. Подаци о једном пољу у директоријуму су фиксне дужине од 12 карактера. На почетку директоријума налазе се подаци о контролним пољима записа, поређани по ознаци поља у растућем редоследу. Следе подаци о пољима података поређани у растућем редоследу према првом карактеру ознаке поља. Редослед појављивања поља података у запису не мора одговарати редоследу појављивања одговарајућих података у директоријуму. Поља која се више пута понављају у запису у директоријуму се разликују по локацији на којој се јављају у запису. Део записа који се односи на директоријум завршава се карактером који означава крај поља (ASCII 1E hex).

Подаци су у MARC 21 запису организовани у **варијабилна поља** која се идентификују ознаком која садржи три цифре. Поља су у запису одвојене посебним карактером, ASCII 1E hex. MARC запис се завршава ознаком за крај записа, ASCII 1D hex. Разликујемо две врста варијабилних поља:

- **контролна поља** (*control field*)
- **поља података** (*data field*)

У контролна поља спадају поља која немају индикаторе нити потпоља, могу садржати или јединствен податак о публикацији или скуп података фиксне дужине при чему се сваки појединачни податак јавља на тачно одређеној позицији.

Поља података садрже највише два индикатора и потпоља. За индикаторе су резервисана два карактера који могу бити цифра или празан знак. Њихова улога је да омогуће прецизнију интерпретацију или ближе одреде садржај припадајућег поља. Вредности индикатора интерпретирају се одвојено, односно два индикатора у пољу немају међусобне везе. Бланко карактер (ASCII 20 hex) на месту индикатора означава да индикатор за дато поље није дефинисан. Често се, у овом случају, користи знак # уместо бланко карактера.

За ознаку потпоља у запису резервисана су два карактера - први је ознака за долар (\$), а други ознака потпоља која може бити мало алфabetско слово или нумерички симбол. Редослед појављивања потпоља специфицира се правилима каталогизације. Потпоља у оквиру записа представљају основне носиоце података о публикацији на коју се запис односи. По MARC 21 стандарду, интерпункција која подржава стандард за библиографски (каталoшки) опис различитих типова публикација укључује се у садржај потпоља записа.

По MARC стандарду поља и контролна поља могу имати особину поновљивости у оквиру записа. Такође и потпоља у оквиру поља могу бити поновљива.

У овој монографији је дат преглед ограничења над подацима у MARC 21 формату. Ограничења над подацима могу се поделити на ограничења над структуром и ограничења над садржајем записа. У наредним поглављима описана су ограничења над структуром и садржајем, у већини случајева, у облику табела.

Ограничења над структуром записа дозвољавају појаву елемената записа (поља, индикатора и потпоља) која су дефинисана по MARC 21 формату. Осим тога, постоје ограничења на скуп поља и потпоља која се појављују у запису у зависности од врсте библиографске грађе или других извора. Структурним ограничењима се, такође, уређује и контролише поновљивост поља и потпоља у запису и дужина појединих елемената.

Ограничења над садржајем записа контролишу садржај свих елемената записа – заглавља записа, индикатора, поља и потпоља. Осим ових, постоје и ограничења над садржајем једног елемента у зависности од садржаја другог елемента. Оваква ограничења зваћемо унакрсна.

Садржај записа који припада Директоријуму рачунарски се генерише. Директоријум је индекс за локацију поља унутар једног записа. Структура и садржај директоријума у свих пет врста записа су исти, због тога су ограничења на њега описана само једном, у одељку 2.4. Осим директоријума, постоје још неки елементи записа чији се садржај рачунарски генерише.

Ознака слога и контролна поља 006, 007 и 008 су непроменљиве дужине и у њима позиција податка указује на значење које носи. Због тога су ограничења над садржајем ознаке слога и контролних поља подељена према позицијама на којима се подаци налазе. Табеле у којима су описана ова ограничења састоје се од две колоне. Назив прве колоне је Позиција и у њој су наведене позиције података, а назив друге је Ограничење и у њој су описана ограничења над њима.

Поред контролних поља постоје и поља података са ознакама 01X-88X. Табеле у којима су описана њихова структурна ограничења састоје се од 4 колоне. У првој колони (која носи назив Поље), дата је троцифрена ознака поља. У другој и трећој колони (Инд1 и Инд2), наведене су вредности које може узети први и други индикатор редом. Уколико је

наведен знак “–”, индикатор није дефинисан за дато поље. У четвртој колони (Скуп потпоља), дат је скуп потпоља која су дефинисана за дато поље. Поновљива поља и потпоља наведена су у болд стилу. Табеле у којима су описана ограничења над садржајем поља података састоје се од три колоне. У првој колони (Поље) наведене су ознаке поља. У другој колони (Пп/Инд) наведена су она потпоља и индикатори над којима постоји ограничење, а у трећој колони (Ограничење) описана су сама ограничења.

Садржај појединих поља или потпоља чине кодови који се преузимају из предефинисаних кодних листа. Тада је у колони Ограничење, у табелама за опис ограничења над садржајем, наведен линк за одговарајућу листу. У записима се користе кодне листе прописане MARC 21 стандардом али и оне који су прописане неким другим стандардима.

Кодне листе које су прописане MARC стандардом наведене су у (Loc.gov, 2016a) у делу под називом MARC Code Lists. Ту се налазе линкови ка следећим кодним листама или групама кодних листа:

- Countries (MARC Code List for Countries)
- GACs (MARC Code list for Geographic Areas)
- Languages (MARC Code List for Languages)
- Organizations (MARC Code List for Organizations)
- Relators (MARC Code List for Relators)
- Other Value Lists (Value Lists for Codes and Controlled Vocabularies). Овде је наведена група кодних листа за кодове и контролисане речнике (нпр. Electronic Access Methods Code List, MARC Authentication Actions Code List, итд.)
- Sources (Source Codes for Vocabularies, Rules, and Schemes). Овде је наведена група кодних листа за речнике, правила и шеме (нпр. Abbreviated Title Source Codes, Access Restriction Term Source Codes, итд.)

Ограничења у библиографским и нормативним записима су, између осталог, била предмет истраживања докторске дисертације (Рудић, 2011). У овој дисертацији, извршена је класификација и систематизација ограничења MARC 21 библиографских и нормативних података, а затим и њихова формална спецификација у моделима датих података. Такође, формиран је и објектни модел Функционалних захтева за библиографске податке (FRBR). Објектни модели података формиран су коришћењем Обједињеног језика моделирања (Unified Modelling Language – UML). За спецификацију ограничења усвојен је формални језик за опис ограничења над објектима (Object Constrained Language – OCL). У раду (Rudić and Dimić Surla, 2013) описан је овај формални приступ спецификацији ограничења и његова предност у односу на писање изворног кода у програмском језику.

У овој монографији је наведена детаљна спецификација ограничења над структуром и садржајем свих пет формата MARC 21 стандарда. Ограничења MARC 21 библиографских и

нормативних података описана у дисертацији (Рудић, 2011) су наведена и у овој монографији да би стандард био приказан у целини, и при томе су укључене све измене и допуне у структури које су на тим форматима настале у међувремену и додата су ограничења на њихов садржај.

Поглавље 2. Ограничења у MARC 21 формату за библиографске податке

Библиографски записи носе библиографске информације о различитим врстама грађе. Према коду који се уноси на позицију 6 заглавља записа разликују се библиографски записи за следеће врсте грађе:

- текстуална грађа
- музикалије
- рукописне музикалије
- картографска грађа
- рукописна картографска грађа
- пројектна грађа
- немузички звучни записи
- музички звучни записи
- дводимензионална непројектибилна графика
- рачунарске датотеке
- комплети
- вишеверсна грађа
- тродимензионални артефакти или природно настали објекти
- рукописна текстуална грађа.

2.1 Заглавље записа

Ограничење над структуром Заглавља записа подразумева ограничење његове дужине на 24 карактера чије су позиције нумерисане од 00 до 23.

Ограничења над садржајем Заглавља записа чине ограничења над подацима у зависности од тога на којим позицијама се налазе. У табели 2.1. *Ограничења садржаја Заглавља записа* описана су ограничења над подацима који се уносе у Заглавље записа. У првој колони наведена је позиције податка, а у другој је описано ограничење над њим. Уколико се ограничење односи на скуп вредности које се могу унети на дату позицију, то јест, одговарајући податак је шифриран, тада је предефинисани скуп вредности дат унутар витичастих заграда. На пример, на позицију 7 Заглавља записа (LD/07) уноси се податак

Библиографски ниво који је шифриран. Ограничење над његовим садржајем дато је скупом предефинисаних вредности које се на ту позицију могу унети. То је скуп {a,b,c,d,i,m,s}, где су значења кодова следећа: *a* – Део монографске публикације, *b* – Део серијске публикације, *c* – Збирка, *d* – Подјединица, *i* – Интегративни извор информација, *m* – Монографска публикација и *s* – Серијска публикација.

Табела 2.1. Ограничења садржаја Заглавља библиографских записа

Позиција	Ограничење
00-04	Дужина записа, рачунарски генерисан број
05	{a,c,d,n,p}
06	{a,c,d,e,f,g,i,j,k,m,o,p,r,t}
07	{a,b,c,d,i,m,s}
08	{#,a}
09	{#,a}
10	{2}
11	{2}
12-16	рачунарски генерисан број, означава прву карактерску позицију првог контролног поља променљиве дужине у запису, тј. дужину Заглавља записа и директоријума
17	{#,1,2,3,4,5,7,8,u,z}
18	{#,a,c,i,u}
19	{#,a,b,c}
20	{4}
21	{5}
22	{0}
23	{0}

2.2 Контролна поља

Контролно поље 001

Контролни број, рачунарски додељен. Нема ограничења на дужину. Поље није поновљиво.

Контролно поље 003

У поље 003 уноси се кôд за организацију чији се контролни број уписује у поље 001. Кôд за организацију узима вредност из кодне листе [Organization Code Sources](#). Поље није поновљиво.

Контролно поље 005

Поље 005 је дужине 16. У њега се уноси датум и време по стандарду ISO 8601 – Representation of Dates and Times, у облику ууууmmdd за датум и hhmmss.f за време. Препоручује се системско генерисање. Поље није поновљиво.

Контролно поље 006

Дужина поља 006 је непроменљива и износи 18 карактера. Ово ограничење дужине је структурно ограничење поља 006. У поље 006 уносе се кодирани информације о специјалним аспектима јединице који не могу бити кодирани у пољу 008, што значи да карактерским позицијама 01-17 поља 006 одговарају позиције 18-34 поља 008. Кôд на позицији 00 (облик грађе) одређује елементе података за остале карактерске позиције. То значи да се карактерске позиције 01-17 поља 006 дефинишу у зависности од врсте грађе, а подаци који се уносе на њих идентични су подацима који се уносе на позиције 18-34 поља 008 за исту врсту грађе. На пример, уколико се на позицији 00 поља 006 налази кôд е (006/00=e, описује се врста грађе мапа), онда је опис ограничења за позиције 01-17 поља 006 исти као опис ограничења за позиције 18-34 поља 008 за мапе (ограничења за 006/01-04 иста су као за 008/18-21, за 006/05 као 008/22, за 006/06 као 008/23, итд.).

На позицији 00 поља 006 могу се наћи кôдови из скупа {a,c,d,e,f,g,i,j,k,m,o,p,r,s,t} и они чине ограничење над садржајем података на овој позицији. Опис ограничења над подацима који се уносе на остале позиције поља 006 дато је у одговарајућим табелама ограничења поља 008 на следећи начин:

- ако је 006/00={a,t}, видети Табелу *Ограничења контролног поља 008 за књиге*,
- ако је 006/00={c,d,i,j}, видети Табелу *Ограничења контролног поља 008 за музикалије*,
- ако је 006/00={e,f}, видети Табелу *Ограничења контролног поља 008 за мапе*,

- ако је 006/00={g,k,o,r}, видети Табелу *Ограничења контролног поља 008 за визуелну грађу*,
- ако је 006/00={m}, видети Табелу *Ограничења контролног поља 008 за рачунарске датотеке*,
- ако је 006/00={p}, видети Табелу *Ограничења контролног поља 008 за вишеврсну грађу*,
- ако је 006/00={s}, видети Табелу *Ограничења контролног поља 008 за континуиране изворе информација*.

Контролно поље 007

Поље 007 је контролно поље које је поновљиво. Садржи специјалне информације у кодираном облику о физичким карактеристикама. Информације могу да се односе на целу јединицу или њене делове као што је пратећи материјал.

Код на позицији 00 поља 007 одређује категорију грађе која се описује. На овој позицији могу се наћи кодови из скупа {a, c, d, f, g, h, k, m, o, q, r, s, t, v, z}, где код a означава мапе, код b – електронске изворе информација, и тако даље. Наведени скуп кодова чини ограничење над садржајем податка на позицији 00 поља 007. Дужина поља 007 такође зависи од кода на позицији 00, и она износи редом 8, 14, 6, 10, 9, 13, 6, 23, 2, 2, 11, 14, 2, 9, 2 за наведени скуп кодова. Овакво ограничење дужине је структурно ограничење поља 007.

У табелама од 2. 2. до 2. 16. описана су ограничења над подацима који се уносе у поље 007 за категорије грађе: мапе, електронске изворе информација, глобусе, грађу за коришћење додиром, пројектовану графику, микрооблике, непројектовану графику, филм, комплете, музикалије, слике из даљинског осматрања, звучне снимке, текст, видеоснимке и неспецифицирану грађу. У првој колони наведена је позиције податка, а у другој је описано ограничење над њим, тј. дат је скуп предефинисаних вредности за тај податак унутар витичастих заграда.

Поље 007 за мапе садржи кодиране информације о картографској грађи осим глобуса.

Табела 2.2. Ограничења контролног поља 007 за мапе библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	a
01	{d,g,j,k,q,r,s,u,y,z, }
02	#
03	{a,c, }

04	{a,b,c,d,e,f,g,i,j,l,n,p,q,r,s,t,u,v,wy,z, }
05	{f,n,u,z, }
06	{a,b,c,d,u,z, }
07	{a,b,m,n, }

Поље 007 за електронске изворе информација садржи кодирани информације о свим врстама електронских извора (програми, датотеке, итд.). Ови извори се састоје од дигитализованих машински читљивих података или програмског кода, а приступа им се и обрађују се или извршавају помоћу рачунара.

Табела 2.3. Ограничења контролног поља 007 за електронске изворе информација библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	с
01	{a,b,c,d,e,f,h,j,k,m,o,r,u,z, }
02	#
03	{a,b,c,g,m,n,u,z, }
04	{a,e,g,i,j,n,o,u,v,z, }
05	{#,a,u, }
06-08	{001-999,mmm,nnn,---, }
09	{a,m,u, }
10	{a,n,p,u, }
11	{a,b,c,d,m,n,u, }
12	{a,b,d,m,u, }
13	{a,n,p,r,u, }

Поље 007 за глобусе садржи кодирани информације о моделима небеских тела који су нацртани на површини лопте.

Табела 2.4. Ограничења контролног поља 007 за глобусе библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	d
01	{a,b,c,e,u,z, }
02	#
03	{a,c, }
04	{a,b,c,d,e,f,g,i,l,n,p,u,v,w,z, }
05	{f,n,u,z, }

Поље 007 за грађу за коришћење додиром садржи кодирани информације о физичким аспектима грађе која се чита додиром.

Табела 2.5. Ограничења контролног поља 007 за грађу за коришћење додиром библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	f
01	{a,b,c,d,u,z, }
02	#
03-04	{#,a,b,c,d,m,n,u,z, }
05	{a,b,m,n,u,z, }
06-08	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,n,u,z, }
09	{a,b,n,u,z, }

Поље 007 за пројектовану графику садржи кодирани информације о дводимензионалној презентацији (дијафилм, слајд, фолија, итд.) која се пројектује посредством неког оптичког средства.

Табела 2.6. Ограничења контролног поља 007 за пројектовану графику библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	g
01	{c,d,f,o,s,t,u,z, }
02	#

03	{a,b,c,h,m,n,u,z, }
04	{d,e,j,k,m,o,u,z, }
05	{#,a,b,u, }
06	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,u,z, }
07	{a,b,c,d,e,f,g,j,k,s,t,v,w,x,y,u,z, }
08	{#,c,d,e,h,j,k,m,u,z, }

Поље 007 за микрооблике садржи кодирани информације о медијуму (провидном или непровидном) који носи микрослике. Микрооблик може бити оригинална публикација или репродукција текстуалног или графичког материјала.

Табела 2.7. Ограничења контролног поља 007 за микрооблике библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	h
01	{a,b,c,d,e,f,g,h,j,u,z, }
02	#
03	{a,b,m,u, }
04	{a,d,f,g,h,l,m,o,p,u,z, }
05	{a,b,c,d,e,u,v, }
06-08	{000-999, -, } Додатна објашњења: 1. Ако је 007/05=a, онда је 007/06-08 мање од 016 2. Ако је 007/05=b, онда је 007/06-08 између 016 и 030 3. Ако је 007/05=c, онда је 007/06-08 између 031 и 060 4. Ако је 007/05=d, онда је 007/06-08 између 061 и 090 5. Ако је 007/05=e, онда је 007/06-08 веће од 090
09	{b,c,m,u,z, }
10	{a,b,c,m,n,u,z, }
11	{a,b,c,m,u, }

12	{a,c,d,i,m,n,p,r,t,u,z, }
----	---------------------------

Поље 007 за непројектовану графику садржи кодирани информације о различитим дводимензионалним сликовним презентацијама (цртеж, слика, отисак, дијаграм, технички цртеж, итд.).

Табела 2.8. Ограничења контролног поља 007 за непројектовану графику библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	k
01	{a,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,n,o,p,q,r,s,u,v,z, }
02	#
03	{a,b,c,h,m,u,z, }
04	{a,b,c,d,e,f,g,h,i,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,z, }
05	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,z, }

Поље 007 за филм садржи кодирани информације о различитим врстама филмског материјала са звуком или без њега.

Табела 2.9. Ограничења контролног поља 007 за филм библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	m
01	{c,f,o,r,u,z, }
02	#
03	{b,c,h,m,n,u,z, }
04	{a,b,c,d,e,f,u,z, }
05	{#,a,b,u, }
06	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,u,z, }
07	{a,b,c,d,e,f,g,u,z, }
08	{k,m,n,q,s,u,z, }
09	{a,b,c,d,e,f,g,n,z, }

10	{a,b,n,u,z, }
11	{d,e,o,r,u,z, }
12	{a,b,c,d,i,m,n,p,r,t,u,z, }
13	{a,bc,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,p,q,r,s,t,u,v,z, }
14	{a,b,c,d,n,u,z, }
15	{a,b,c,d,e,f,g,h,k,l,m, }
16	{c,l,n,u, }
17-22	Датум дужине 6, облика уууутт, где је уууу-година, тт-месец. За непознати део датума уноси се -. Уколико се податак не попуњава, уноси се .

Поље 007 за комплет садржи кодирани информације о јединици која је дефинисана као смеша разних компоненти, од којих се ниједна не идентификује као преовлађујућа.

Табела 2.10. Ограничења контролног поља 007 за комплете библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	о
01	{u, }

Поље 007 за музикалије садржи кодирани информације о јединици која се дефинише као графичка (штампана или дигитална) репрезентација музичког дела.

Табела 2.11. Ограничења контролног поља 007 за музикалије библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	q
01	{u, }

Поље 007 за слике из даљинског осматрања садржи кодирани информације о јединици која се дефинише као слика коју производи уређај за бележење који нема контакт са предметом бележења (камера, ласер, радарски систем, сеизмограф, магнетометар, итд.).

Табела 2.12. Ограничења контролног поља 007 за слике из даљинског осматрања библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	r
01	{u, }
02	#
03	{a,b,c,n,u,z, }
04	{a,b,c,n,u, }
05	{0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,n,u, }
06	{a,b,c,d,e,f,g,h,i,n,u,z, }
07	{a,b,c,m,n,u,z, }
08	{a,b,u,z, }
09-10	{aa, da, db, dc, dd, de, df, dv, dz, ga, gb, gc, gd, ge, gf, gg, gu, gz, ja, jb, jc, jv, jz, ma, mb, mm, na, pa, pb, pc, pd, pe, pz, ra, rb, rc, rd, sa, ta, uu, zz, }

Поље 007 за звучне снимке садржи кодиране информације о јединици на којој су звучне вибрације забележене тако да се тај звук може репродуковати. Таква јединица може бити диск, магнетофонска трака, филм, ваљак, жица, итд.

Табела 2.13. Ограничења контролног поља 007 за звучне снимке библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	s
01	{d,e,g,i,q,s,t,u,w,z, }
02	#
03	{a,b,c,d,e,f,h,i,k,l,m,o,p,r,u,z, }
04	{m,q,s,u,z, }
05	{m,n,s,u,z, }
06	{a,b,c,d,e,f,g,j,n,o,s,u,z, }
07	{l,m,n,o,p,u,z, }
08	{a,b,c,d,e,f,n,u,z, }

09	{a,b,d,i,m,n,r,s,t,u,z, }
10	{a,b,c,g,i,l,m,p,r,s,w,u,z, }
11	{h,l,n,u, }
12	{a,b,c,d,e,f,g,h,n,u,z, }
13	{a,b,d,e,u,z, }

Поље 007 за текст садржи кодирани информације о штампаној или рукописној грађи која се може читати људским оком.

Табела 2.14. Ограничења контролног поља 007 за текст библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	t
01	{a,b,c,d,u,z, }

Поље 007 за видеоснимке садржи кодирани информације о јединици на којој су забележене визуелне слике, планиране за репродукцију на телевизијском пријемнику или видеомонитору.

Табела 2.15. Ограничења контролног поља 007 за видеоснимке библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	v
01	{c,d,f,r,u,z, }
02	#
03	{a,b,c,m,n,u,z, }
04	{a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,m,o,p,q,s,u,v,z, }
05	{#,a,b,u, }
06	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,u,z, }
07	{a,m,o,p,q,r,u,z, }
08	{k,m,n,q,s,u,z, }

Поље 007 за неспецифицирану грађу садржи кодирани информације о јединици која није идентификована ниједном од претходних категорија.

Табела 2.16. Ограничења контролног поља 007 за неспецифицирану грађу библиографских записа

Позиција	Ограничење
00	z
01	{m,u,z, }

Контролно поље 008

Поље 008 на 40 карактерских позиција обезбеђује информације о запису као целини и о специјалним библиографским аспектима јединице која се каталогизује.

Дужина поља 008 је његово структурно ограничење и износи 40 карактера. Елементи података дефинишу се по позицијама. Карактерске позиције 00-17 и 35-39 дефинишу се на исти начин за све врсте грађе, док се остале дефинишу у зависности од врсте грађе. У табели 2.17. *Ограничења контролног поља 008 за све врсте грађе* дата су ограничења над подацима који се уносе на позиције 00-17 и 35-39. Поље није поновљиво.

Табела 2.17. Ограничења контролног поља 008 библиографских записа за све врсте грађе

Позиција	Ограничење
00-05	Датум облика <i>yymmdd</i> . Уобичајено је да се системски генерише.
06	{b,c,d,e,i,k,m,n,p,q,r,s,t,u, }
07-10	Датум дужине 4, облика <i>уууу</i> , где је <i>у</i> из скупа {0-9,#,u}. Уколико се податак не попуњава, уноси се <i> </i> .
11-14	Као за позиције 07-10
15-17	Вредност из кодне листе MARC Code List for Countries или из скупа { <i>xx#</i> , <i>вр#</i> , <i> </i> }. Уколико се код из ове кодне листе састоји од два карактера, на позицију 17 уноси се <i>#</i> .
35-37	Вредност из кодне листе MARC Code List for Languages или из скупа { <i>###</i> , <i>zxx</i> , <i>mul</i> , <i>sgn</i> , <i>und</i> , <i> </i> }
38	{ <i>#</i> , <i>d</i> , <i>o</i> , <i>r</i> , <i>s</i> , <i>x</i> , }
39	{ <i>#</i> , <i>c</i> , <i>d</i> , <i>u</i> , }

Подаци који се уносе на позиције 18-34 поља 008 разликују се за следеће врсте грађе: књиге, рачунарске датотеке, мапе, музикалије, континуиране изворе информација,

визуелну грађу и вишеврсну грађу. Наведене врсте грађе одређене су вредностима података Тип записа (LD/06) и Библиографски ниво (LD/07) у Заглављу записа.

У табели *Врста грађе у пољу 008* наведене су вредности података у Заглављу записа за сваку врсту грађе.

Табела 2.18. Врста грађе у пољу 008 библиографских записа

Врста грађе	Тип записа (LD/06)	Библиографски ниво (LD/07)
Књиге	{a,t}	{a,c,d,m}
Рачунарске датотеке	m	
Мапе	{e,f}	
Музикалије	{c,d,i,j}	
Континуирани извори информац.	a	{b,i,s}
Визуелна грађа	{g,k,o,r}	
Вишеврсна грађа	P	

У следећим табелама описана су ограничења над подацима који се уносе на позиције 18-34 поља 008. Ова ограничења идентична су ограничењима над подацима који се уносе на позиције 01-17 поља 006, те су у табелама наведене и одговарајуће позиције поља 006 у другој колони.

Табела 2.19. Ограничења контролног поља 008 за књиге у библиографским записима

Позиција 008	Позиција 006	Ограничење
18-21	01-04	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,o,p, }
22	05	{#,a,b,c,d,e,f,g,j, }
23	06	{#,a,b,c,d,f,o,q,r,s, }
24-27	07-10	{#,a,b,c,d,e,f,g,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,y,z,2,5,6, }
28	11	{#,a,c,f,i,l,m,o,s,u,z, }
29	12	{0,1, }
30	13	{0,1, }

31	14	{0,1, }
32	15	{#, }
33	16	{0,1,d,e,f,h,i,j,m,p,s,u, }
34	17	{a,b,c,d, }

Табела 2.20. Ограничења контролног поља 008 за рачунарске датотеке у библиографским записима

Позиција 008	Позиција 006	Ограничење
18-21	01-04	{#, }
22	05	{#,a,b,c,d,e,f,g,j, }
23	06	{#,o,q, }
24-25	07-08	{#, }
26	09	{a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,m,u,z, }
27	10	{#, }
28	11	{#,a,c,f,i,l,m,o,s,u,z, }
29-34	12-17	{#, }

Табела 2.21. Ограничења контролног поља 008 за мапе у библиографским записима

Позиција 008	Позиција 006	Ограничење
18-21	01-04	{#,a,b,c,d,e,f,g,i,j,k,m,z, }
22-23	05-06	{##, aa, ab, ac, ad, ae, af, ag, am, an, ap, au, az, ba, bb, bc, bd, be, bf, bg, bh, bi, bj, bk, bl, bo, br, bs, bu, bz, ca, cb, cc, ce, cp, cu, cz, da, db, dc, dd, de, df, dg, dh, dl, zz, }
24	07	{#, }
25	08	{a,b,c,d,e,f,g,u,z, }
26-27	09-10	{#, }
28	11	{#,a,c,f,i,l,m,o,s,u,z, }

29	12	{#,a,b,c,d,f,o,q,r,s, }
30	13	{#, }
31	14	{0,1, }
32	15	{#, }
33-34	16-17	{#,e,j,k,l,n,o,p,r,z, }

Табела 2.22. Ограничења контролног поља 008 за музикалије у библиографским записима

Позиција 008	Позиција 006	Ограничење
18-19	01-02	{an, bd, bg, bl, bt, ca, cb,cc, cg, ch, cl, cn, co, cp, cr, cs, ct, cy, cz, df, dv, fg, fl, fm, ft, gm, hy, jz,mc, md, mi, mo, mp, mr, ms, mu, mz, nc, nn, op, or, ov, pg, pm, po, pp, pr, ps, pt, pv, rc, rd, rg, ri, rp, rq, sd, sg, sn, sp, st, su, sy, tc, tl, ts, uu, vi, vr, wz, za, zz, }
20	03	{a,b,c,d,e,g,h,i,j,k,l,m,n,u,z, }
21	04	{#,d,e,f,l,n,u, }
22	05	{#,a,b,c,d,e,f,g,j, }
23	06	{#,a,b,c,d,f,o,q,r,s, }
24-29	07-12	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,k,r,s,z, }
30-31	13/14	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,r,s,t,z, }
32	15	{#, }
33	16	{#,a,b,c,n,u, }
34	17	{#, }

Табела 2.23. Ограничења контролног поља 008 за континуиране изворе информација у библиографским записима

Позиција 008	Позиција 006	Ограничење
18	01	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,m,q,s,t,u,w,z, }
19	02	{n,r,u,x, }

20	03	{#, }
21	04	{#,d,l,m,n,p,w, }
22	05	{#,a,b,c,d,e,f,o,q,s, }
23	06	{#,a,b,c,d,f, o,q,r,s, }
24	07	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,y,z, 5,6, }
25-27	08-10	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,y,z, 5,6, }
28	11	{#,a,c,f,i,l,m,o,s,u,z, }
29	12	{0,1, }
30-32	13-15	{#, }
33	16	{#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,u,z, }
34	17	{0,1,2, }

Табела 2.24. Ограничења контролног поља 008 за визуелну грађу у библиографским записима

Позиција 008	Позиција 006	Ограничење
18-20	01-03	{000,001-999,nnn,---, }
21	04	{#, }
22	05	{#,a,b,c,d,e,f,g,j, }
23-27	06-10	{#, }
28	11	{#,a,c,f,i,l,m,o,s,u,z, }
29	12	{#,a,b,c,d,f, o,q,r,s, }
30-32	13-15	{#, }
33	16	{a,b,c,d,f,g,i,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,v,w,z, }
34	17	{a,c,l,n,u,z, }

Табела 2.25. Ограничења контролног поља 008 за вишеврсну грађу у библиографским записима

Позиција 008	Позиција 006	Ограничење
18-22	01-05	{#, }
23	06	{#,a,b,c,d,f, o,q,r,s, }
24-34	07-17	{#, }

2.3 Поља података

2.3.1 Поља за бројеве и кодове

Поља за бројеве и кодове имају ознаке 01X-08X и садрже контролне бројеве и бројеве за повезивање, стандардне бројеве и кодове који се везују за библиографску јединицу која се описује у библиографском запису.

Табела 2.26. Структурна ограничења поља 01X-08X библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
010	#	#	a,b,z,8
013	#	#	a,b,c,d,e,f,6,8
015	#	#	a,q,z,2,6,8
016	#,7	#	a,z,2,8
017	#	#,8	a,b,d,i,z,2,6,8
018	#	#	a,6,8
020	#	#	a,c,q,z,6,8
022	#,0,1	#	a,l,m,y,z,2,6,8
024	0-4, 7,8	#,0,1	a,c,d,q,z,2,6,8
025	#	#	a,8
026	#	#	a,b,c,d,e,2,5,6,8
027	#	#	a,c,q,6,8
028	0-5	0-3	a,b,q,6,8
030	#	#	a,z,6,8

031	#	#	a,b,c,d,e,g,m,n,o,p,q,r,s,t,u,y,z,2,6,8
032	#	#	a,b,6,8
033	#,0-2	#,0-2	a,b,c,p,0,2,3,6,8
034	0,1,3	#,0,1	a,b,c,d,e,f,g,h,j,k,m,n,p,r,s,t,x,y,z,0,2,3 6,8
035	#	#	a,z,6,8
036	#	#	a,b,6,8
037	#,2,3	#	a,b,c,f,g,n,3,5,6,8
038	#	#	a,6,8
040	#	#	a,b,c,d,e,6,8
041	#,0,1	#,7	a,b,d,e,f,g,h,j,k,m,n,2,6,8
042	#	#	a
043	#	#	a,b,c,0,2,6,8
044	#	#	a,b,c,2,6,8
045	#,0-2	#	a,b,c,6,8
046	#	#	a,b,c,d,e,j,k,l,m,n,o,p,2,6,8
047	#	#,7	a,2,8
048	#	#,7	a,b,2,8
050	#,0,1	0,4	a,b,3,6,8
051	#	#	a,b,c,8
052	#,1,7	#	a,b,d,2,6,8
055	#,0,1	0-9	a,b,2,6,8
060	#,0,1	0,4	a,b,8
061	#	#	a,b,c,8
066	#	#	a,b,c
070	0,1	#	a,b,8
071	#	#	a,b,c,8
072	#	0,7	a,x,2,6,8

074	#	#	a,z,8
080	#,0,1	#	a,b,x,2,6,8
082	0,1,7	#,0,4	a,b,m,q,2,6,8
083	0,1,7	#	a,c,m,q,y,z,2,6,8
084	#	#	a,b,q,2,6,8
085	#	#	a,b,c,f,r,s,t,u,v,w,y,z,6,8
086	#,0,1	#	a,z,2,6,8
088	#	#	a,z,6,8

Табела 2.27. Ограничења садржаја поља 01X-04X библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
013	b	Кодна листа MARC Code List for Countries
	d	Датум дужине 8, облика ууууmmdd
	f	Кодна листа MARC Code List for Countries или MARC Code List for Organizations
015	2	Кодна листа National Bibliography Number Source Codes
016	2	Кодна листа MARC Code List for Organizations . Попуњава се ако је Ind1=7
017	d	Датум дужине 8, облика ууууmmdd
	2	Кодна листа Copyright and Legal Deposit Number Source Codes
020	a	Међународни стандардни број за књигу (International Standard Book Number – ISBN). ISBN број може имати дужину 10 или 13. На првих 10(13) позиција може бити цифра или карактер X. Ако се уносе додатни подаци уз ISBN број, на позицији 11(14) је празан знак. Остале позиције се не контролишу.
	z	ISBN – као потпоље 020a
022	a	Међународни стандардни број за континуиране публикације (International Standard Serial Number – ISSN). ISSN број је облика xxxx-xxху, где је х цифра, а у цифра или карактер X.
	l	ISSN – као потпоље 022a

	m	ISSN – као потпоље 022a
	z	ISSN – као потпоље 022a
	2	Кодна листа ISSN National Centres Code List http://www.issn.org/files/issn/Documentation/Codes_pays_ISO_codes_centres_ISSN-150109.pdf
024	2	Кодна листа Standard Identifier Source Codes .
026	2	Кодна листа Fingerprint Scheme Source Codes .
031	2	{ре,da}. Потпоље \$2 је обавезно ако постоји потпоље \$р.
033	a	Датум и време дужине 17, облика <i>уууумддhhmm+/-hhmm</i> . Ако поље постоји, првих 8 цифара је обавезно. Цртица (-) се користи за непознате цифре у делу <i>уууумдд</i> . На позицију 13 уноси се знак + или -. Податак на позицијама 14-17 је у распону од -1200 и +1300.
	b	Кодна листа Library of Congress Classification--Class G http://www.libraryofcongress.gov/catdir/cps/GCutters.pdf . Уноси се код за главно географско подручје у опсеру G3190-G9980, тако што се изостави слово G.
	c	Кодна листа Library of Congress Classification--Class G http://www.libraryofcongress.gov/catdir/cps/GCutters.pdf . Уноси се код за уже подручје од географског подручја које се кодира у потпољу \$b. Свако потпоље \$c уноси се иза одговарајућег потпоља \$b.
034	a	Код дужине 1 из скупа {a,b,z}
	j	Деклинација у облику <i>hddmmss</i> (h-hemisfera, ddd-stepeni, mm-minute, ss-sekunde).
	k	Као потпоље 034j
	m	Ректансцензија у облику <i>hhmmss</i> (сферне координате, hh -сати, mm-минуте, ss- секунде).
	n	Као потпоље 034m
	p	Датум облика <i>уууу</i> или <i>уууу.мм</i> , где је <i>уууу</i> година, а <i>мм</i> месец.
	x	Датум дужине 8, облика <i>уууумдд</i> .
	y	Датум дужине 8, облика <i>уууумдд</i> .
	2	Кодна листа Cartographic Data Source Codes .

035	a	Кодна листа Organization Code Sources – Кôд организације уноси се у округлим заградама на почетак потпоља. Њега следи контролни број чија дужина није ограничена.
038	a	Кодна листа Organization Code Sources
040	a,c,d	Кôд или назив организације. У случају кодираног облика, бира се кôд из кодне листе Organization Code Sources
	b	Кодна листа MARC Code List for Languages
	e	Кодна листа Description Convention Source Codes
041	a	Кодна листа MARC Code List for Languages , ако је Ind2=#. Кôд у првој појави потпоља 041a је исти као кôд на позицији 35-37 поља 008 (008/35-37) уколико он није „zxx” или не садржи празнине (###).
	b,d, e,f, g,h,j k,m,n	Кодна листа MARC Code List for Languages , ако је Ind2=#.
	2	Кодна листа Language Code and Term Source Codes , ако је Ind2=7.
042	a	Кодна листа MARC Authentication Action Code List .
043	a	Кодна листа MARC Code List for Geographic Areas
	b	Локална кодна листа извора датог у потпољу 2.
	c	Кодна листа ISO 3136-1 Country Codes http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists/english_country_names_and_code_elements.htm или ISO 3136-2 Country Subdivision Code http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_databases/iso_3166-2_database.htm
2	Кодна листа Geographic Area Code and Term Source Codes . Уколико је унето потпоље 043b, онда се попуњава и потпоље 0432.	
044	a	Кодна листа MARC Code List for Countries . Кôд у првој појави потпоља 044a је исти као кôд на позицији 15-17 поља 008 (008/15-17), ако се на позицији 08/17 не налази кôд #. Иначе, је исти као кôд на позицији 15-16 поља 008 (008/15-16).
	b	Кôд локалног подентитета.
	c	Кодне листе као за потпоље 043c
	2	Кодна листа Country Code and Term Source Codes . Попуњава се ако постоји

		потпоље \$b.
045	Ind1	Ако је Ind1=#, онда се не попуњавају потпоља \$b и #c. Ако је Ind1=0, онда постоји једно потпоље \$b и/или једно потпоље \$c. Ако је Ind1=1, онда постоји више потпоља \$b и/или \$c. Ако је Ind1=2, постоје два потпоља \$b и/или два потпоља \$c и означавају временски интервал.
	a	Четири алфанумеричка карактера облика хуху, где је х припада скупу слова енглеске абецедe осим z, а у је цифра или цртица (-).
	b	Датум дужине 11 облика еууууммддhh, где је е кôд за еру (с или d). Обавезни су делови за еру и годину, док су делови за месец, дан и час (mmddhh) опциони.
	c	Неограничен број нумеричких карактера који означавају број година пре нове ере, а који је већи од 9999.
046	a	{ i,k,m,n,p,q,r,s,t,x}
	b, c, d, e	Нумерички карактери који означавају године. У потпоља \$b и \$d уносе се године нове ере, па имају максимално 4 карактера, док се у потпоља \$c и \$e уносе године пре нове ере па нису ограничене дужине.
	j, k, l, m, n	Датум дужине 8, облика уууммдд
	2	Кодна листа Date and Time Scheme Source Codes .
047	a	Ако је Ind1=#, кôд на позицији 6 Заглавља записа (LD/06) из скупа {c,d,i,j}, и ако је кôд на позицијама 18-19 поља 008 (008/18-19) једнак „тu“, тада се у потпоље 047a уноси кôд из скупа дефинисаног за позиције 18-19 поља 008 за музикалије (видети табелу <i>Ограничења контролног поља 008 за музикалије</i>).
	2	Кодна листа Musical Composition Form Code Source Codes . Попуњава се ако је Ind1=7.
048	a	Ако је Ind1=#, дужина потпоља је 2 или 4. Прва два карактера су кôд из скупа {ba, bb, bc, bd, be, bf, bn, bu, by, bz, ca, cb, cc, cd, cn, cu, cy, ea, eb, ec, ed, en, eu, ez, ka, kb, kc, kd, ke, kf, kn, ku, ky, kz, oa, ob, oc, od, oe, of, on, ou, oy, oz, pa, pb, pc, pd, pn, pu, py, pz, sa, sb, sc, sd, se, sf, sg, sn, su, sy, sz, ta, tb, tc, td, tn, tu, ty, tz, va, vb, vc, vd, ve, vf, vg, vh, vi, vj, vn, vu, vy, wa, wb, wc, wd, we, wf, wg, wh, wi, wn, wu, wy, wz, zn, zu}. Позиције 3 и 4 су опционе и на њих се уноси двоцифрен број. Ако је Ind1=7, нема ограничења јер се уносе

		локални кôдови.
	b	Као потпоље 048a.
	2	Кодна листа Musical Instrumentation and Voice Code Source Codes . Попуњава се ако је Ind1=7.
052	Ind1	Ако је Ind1=7 онда постоји код у \$2
	a	Ако је Ind1=#, уноси се кôд из Кодне листе Library of Congress Classification--Class G http://www.libraryofcongress.gov/catdir/cpso/GCutters.pdf , тј. кôд за главно географско подручје у опсегу G3190-G9980, тако што се изостави слово G. Ако је Ind1=1, уноси се кôд из US Department Defence Classification System
	b	Ако је Ind1=#, уноси се кôд за уже подручје из Кодне листе Library of Congress Classification--Class G http://www.libraryofcongress.gov/catdir/cpso/GCutters.pdf , тј. кôд за уже подручје од географског подручја које се кодира у потпољу \$a. Ако је Ind1=1, уноси се кôд за уже подручје из US Department Defence Classification System.
	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes . Попуњава се ако је Ind1=7.
055	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes . Попуњава се ако је Ind2 из скупа {6,7,8,9}.
072	2	Кодна листа Subject Category Code Source Codes . Попуњава се ако је Ind2=7.
084	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes .
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations .
086	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes . Попуњава се ако је Ind1=#.

2.3.2 Поља главне каталожке јединице

Поља главне каталожке јединице имају ознаке 1XX и садрже именску или колективну одредницу, или јединствени наслов као одредницу јединице која се описује у библиографском запису.

Табела 2.28. Структурна ограничења поља 1XX библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
100	0,1,3	#	a,b,c,d,e,f,g,j,k,l,n,p,q,t,u,0,4,6,8

110	0,1,2	#	a,b,c,d,e,f,g,j,k,l,n,p,t,u,0,4,6,8
111	0,1,2	#	a,c,d,e,f,g,j,k,l,n,p,q,t,u,0,4,6,8
130	0-9	#	a,d,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,t,0,6,8

Табела 2.29. Ограничења садржаја поља 1XX библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
100, 110, 111	4	Кодна листа MARC Code List for Relators .

2.3.3 Поља наслова и повезаних наслова

Поља наслова и повезаних наслова имају ознаке 20X-24X и садрже наслов јединице која се описује, као и варијанте наслова који се користе за ту јединицу. Користе се и за генерисање приступних тачака и приказ напомена за различите наслове.

Табела 2.30. Структурна ограничења поља 20X-24X библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
210	0,1	#,0	a,b,2,6,8
222	#	0-9	a,b,6,8
240	0,1	0-9	a,d,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,0,6,8
242	0,1	0-9	a,b,c,h,n,p,y,6,8
243	0,1	0-9	a,d,f,g,h,k,l,m,n,o,p,q,r,s,6,8
245	0,1	0-9	a,b,c,f,g,h,k,n,p,s,6,8
246	0-3	#,0-8	a,b,f,g,h,i,n,p,5,6,8
247	0,1	0,1	a,b,f,g,h,n,p,x,6,8

Табела 2.31. Ограничења садржаја поља 20X-24X библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
210	2	Кодна листа Abbreviated Title Source Codes
242	y	Кодна листа MARC Code List for Languages
247	x	ISSN – као потпоље 022a

2.3.4 Поља издања, импресума итд.

Поља издања, импресума, итд. имају ознаке 25X-28X и садрже информације које се односе на издавање, штампање, дистрибуцију или продукцију дела.

Табела 2.32. Структурна ограничења поља 25X-28X библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
250	#	#	a,b,3,6,8
254	#	#	a,6,8
255	#	#	a,b,c,d,e,f,g,6,8
256	#	#	a,6,8
257	#	#	a,2,6,8
258	#	#	a,b,6,8
260	#,2,3	#	a,b,c,e,f,g,3,6,8
263	#	#	a,6,8
264	#,2,3	0-4	a,b,c,3,6,8
270	#,1,2	#,0,7	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,p,q,r, 4,6,8

Табела 2.33. Ограничења садржаја поља 2XX библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
257	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
263	a	Датум дужине 6, облика уууутт. За непознати део датума уноси се цртица (-).
270	4	Кодна листа MARC Code List for Relators

2.3.5 Поља физичког описа

Поља физичког описа имају ознаке 3XX и садрже информације као што су опсег, димензије, тип и величина јединице, као и физичке детаље и опис било које пратеће грађе уз описивану јединицу.

Табела 2.34. Структурна ограничења поља ЗХХ библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
300	#	#	a,b,c,e,f,g,3,6,8
306	#	#	a,6,8
307	#,8	#	a,b,6,8
310	#	#	a,b,6,8
321	#	#	a,b,6,8
336	#	#	a,b,2,3,0,6,8
337	#	#	a,b,2,3, 0,6,8
338	#	#	a,b,2,3, 0,6,8
340	#	#	a,b,c,d,e,f,h,i,j,k,m,n,o,0,2,3,6,8
342	0,1	0-8	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q, r,s,t,u,v,w,2,6,8
343	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,3,6,8
344	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,0,2,3,6,8
345	#	#	a,b,0,2,3,6,8
346	#	#	a,b,0,2,3,6,8
347	#	#	a,b,c,d,e,f,0,2,3,6,8
348	#	#	a,b,0,2,3,6,8
351	#	#	a,b,c,3,6,8
352	#	#	a,b,c,d,e,f,g,i,q,6,8
355	0-5,8	#	a,b,c,d,e,f,g,h,j,6,8
357	#	#	a,b,c,g,6,8
362	0,1	#	a,z,6,8
363	#,0,1	#,0,1	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,u,v,w,x,z, 6,8
365	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,m,2,6,8
366	#	#	a,b,c,d,e,f,g,j,k,m,2,6,8
370	#	#	c,f,g,s,t,u,v,0,2,6,8
377	#	#,7	a,1,2,6,8
380	#	#	a,0,2,6,8
381	#	#	a,u,v,0,2,6,8

382	#,0,1	#,0,1	a,b,d,e,n,p,s,v,0,2,6,8
383	#	#	a,b,c,d,e,2,6,8
384	#,0,1	#	a,6,8
385	#	#	a,b,m,n,0,2,3,6,8
386	#	#	a,b,m,n,0,2,3,6,8
388	#,1,2	#	a,0,2,3,6,8

Табела 2.35. Ограничења садржаја поља 3XX

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
306	a	Време дужине 6, облика hhssmm
336	2	Кодна листа Genre/Form Code and Term Source Codes
337	2	Кодна листа Genre/Form Code and Term Source Codes
337	2	Кодна листа Genre/Form Code and Term Source Codes
355	f	Кодна листа MARC Code List for Countries
	g	Датум дужине 8, облика ууууtmdd
	h	Датум дужине 8, облика ууууtmdd
	j	Кодна листа Organization Code Sources
365	d	{00,01}
	f	Датум дужине 8, облика ууууtmdd
	g	Датум дужине 8, облика ууууtmdd
	J	Кодна листа ISO 3166-1 , Codes for the Representation of Names of Countries
	k	Кодна листа MARC Code List for Countries
	2	Кодна листа Price Type Code Source Codes
366	b	Датум дужине 8, облика ууууtmdd
	c	Код дужине два карактера којег следи размак, а потпом датум дужине 8 облика ууууtmdd.
	d	Датум дужине 8, облика ууууtmdd
	g	Датум дужине 8, облика ууууtmdd

	J	Кодна листа ISO 3166-1, Codes for the Representation of Names of Countries
	k	Кодна листа MARC Code List for Countries
	2	Кодна листа Availability Status Code Source Codes
377	a	Кодна листа MARC Code List for Languages
	2	Кодна листа Language Code and Term Source Codes
380	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
381	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
382	2	Кодна листа Musical Instrumentation and Voice Code Source Codes
383	2	Кодна листа Thematic Index Code Source Codes
385	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes или Target Audience Code and Term Source Codes
386	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
388	2	Кодна листа Temporal Term Source Codes

2.3.6 Поља за податке о издавачкој целини

Поља за податке о издавачкој целини имају ознаке 4XX. У процесу измена и допуна стандарда, поље 440 је искључено, а поља 400, 410 и 411 су остала у локалној употреби у САД. Тренутно, у ову групу спада само поље 490.

Табела 2.36. Структурна ограничења поља 4XX библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
490	0,1	#	а,л,в,х,3,6,8

Табела 2.37. Ограничења садржаја поља 4XX библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
490	х	ISSN – као потпоље 022а. Може га следити размак или знак интерпункције. Ограничење се односи само на првих 9 позиција.

2.3.7 Поља за напомене

Поља за напомене имају ознаке 5XX и садрже библиографске напомене које се односе на описивану јединицу. Свака напомена се уноси у посебно поље 5XX.

Табела 2.38. Структурна ограничења поља 5XX библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
500	#	#	a,3,5,6,8
501	#	#	a,5,6,8
502	#	#	a,b,c,d,g,o,6,8
504	#	#	a,b,6,8
505	0,1,2,8	#,0	a,g,r,t,u,6,8
506	#,0,1	#	a,b,c,d,e,f,u,2,3,5,6,8
507	#	#	a,b,6,8
508	#	#	a,6,8
510	0-4	#	a,b,c,u,x,3,6,8
511	0,1	#	a,6,8
513	#	#	a,b,6,8
514	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,m,u,z,6,8
515	#	#	a,6,8
516	#,8	#	a,6,8
518	#	#	a,d,o,p,0,2,3,6,8
520	#,0-4,8	#	a,b,c,u,2,3,6,8
521	#,0-4,8	#	a,b, 3,6,8
522	#,8	#	a,6,8
524	#,8	#	a,2,3,6,8
525	#	#	a,6,8
526	0,8	#	a,b,c,d,i,x,z,5,6,8
530	#	#	a,b,c,d,u,3,6,8
533	#	#	a,b,c,d,e,f,m,n,3,5,6,7,8
534	#	#	a,b,c,e,f,k,l,m,n,o,p,t,x,z,3,6,8
535	1,2	#	a,b,c,d,g,3,6,8

536	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,6,8
538	#	#	a,i,u,3,5,6,8
540	#	#	a,b,c,d,u,3,5,6,8
541	#,0,1	#	a,b,c,d,f,h,n,o,3,5,6,8
542	#,0,1	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,u,3,6,8
544	#,0,1	#	a,b,c,d,e,n,3,6,8
545	#,0,1	#	a,b,u,6,8
546	#	#	a,b,3,6,8
547	#	#	a,6,8
550	#	#	a,6,8
552	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,u,z,6,8
555	#,0,8	#	a,b,c,d,u,3,6,8
556	#,8	#	a,z,6,8
561	#,0,1	#	a,u,3,5,6,8
562	#	#	a,b,c,d,e,3,5,6,8
563	#	#	a,u,3,5,6,8
565	#,0,8	#	a,b,c,d,e,3,6,8
567	#,8	#	a,6,8
580	#	#	a,6,8
581	#,8	#	a,z,3,6,8
583	#,0,1	#	a,b,c,d,e,f,h,i,j,k,l,n,o,u,x,z,2,3,5,6,8
584	#	#	a,b,3,5,6,8
585	#	#	a,3,5,6,8
586	#,8	#	a,3,6,8
588	#,0,1	#	a,5,6,8

Табела 2.39. Ограничења садржаја поља 5XX библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
506	2	Кодна листа, Access Restriction Term Source Codes

510	x	ISSN – као потпоље 022a
518	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
520	2	Кодна листа Content Advice Classification Source Codes
524	2	Кодна листа Citation Scheme Source Codes
533	7	<p>Потпоље непроменљиве дужине 15. Увек је последње у пољу.</p> <p>Карактерске позиције подељене су на 00, 01-04, 05-08, 09-11, 12, 13 и 14.</p> <p>7/00={b,c,d,e,i,k,m,n,p,q,s,t,u, }</p> <p>7/01-04: Датум дужине 4, облика уууу, где је у из скупа {0-9,#,u}. Уколико се податак не попуњава, уноси се .</p> <p>7/05-08: Као 7/01-04.</p> <p>7/09-11: Вредност из кодне листе MARC Code List for Countries или из скупа {xx#,вр#, }. Уколико се код из кодне листе састоји од два карактера, на позицију 17 уноси се #.</p> <p>7/12={#,a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,m,q,s,t,u,w,z, }</p> <p>7/13={n,r,u,x, }</p> <p>7/14={#,a,b,c,d,f,r,s, }</p>
534	x	Првих 9 позиција садржи ISSN – као потпоље 022a. Нема ограничења на наредне позиције.
	z	Првих 10/13 позиција садржи ISBN – као потпоље 020a. Нема ограничења на наредне позиције.
535	g	Кодна листа MARC Code List for Countries
542	g, h, i, j,	Датум дужине 4 облика уууу
	o	Датум дужине 8 облика ууууmmdd
552	k	Временски период дужине 17 облика ууууmmdd-ууууmmdd
556	z	ISBN – као потпоље 020a
581	z	ISBN – као потпоље 020a
583	c	Датум и време по стандарду ISO 8601 – Representation of Dates and Times, у облику ууууmmdd за датум и hhmmss.f за време.
	2	Кодна листа Resource Action Term Source Codes

2.3.8 Поља за предметно претраживање

Поља за предметно претраживање имају ознаке 6XX и сардже предметне одреднице или термине за претраживање који су у складу са усвојеном предметном каталогизацијом или принципима за изградњу тезауруса.

Табела 2.40. Структурна ограничења поља 6XX библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
600	0,1,3	0-7	a,b,c,d,e,f,g,h,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
610	0,1,2	0-7	a,b,c,d,e,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,t,u,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
611	0,1,2	0-7	a,c,d,e,f,g,h,j,k,l,n,p,q,s,t,u,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
630	0-9	0-7	a,d,e,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
648	#,0,1	0-7	a,v,x,y,z,0,2,3,6,8
650	#,0-2	0-7	a,b,c,d,e,g,0,2,3,4,6,8
651	#	0-7	a,e,g,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
653	#,0-2	0-7	a,6,8
654	#,0-2	#	a,b,c,e,v,y,z,0,2,3,4,6,8
655	#,0	0-7	a,b,c,v,x,y,z,0,2,3,5,6,8
656	#	7	a,k,v,x,y,z,0,2,3,6,8
657	#	7	a,v,x,y,z,0,2,3,6,8
658	#	#	a,b,c,d,2,6,8
662	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,0,2,4,6,8

Табела 2.41. Ограничења садржаја поља 6XX библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
600, 610, 611, 630, 662	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
648, 650, 651	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
654	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
655	2	Кодна листа Genre/Form Code and Term Source Codes
656	2	Кодна листа Occupation Term Source Codes

657	2	Кодна листа Function Term Source Codes
658	2	Кодна листа Curriculum Objective Term and Code Source Codes

2.3.9 Поља за помоћне каталожке јединице

Поља за помоћне каталожке јединице имају ознаке 70X-75X и садрже лично име, назив колективног тела, назив скупа, јединствени наслов или термин који омогућује приступ библиографском запису а везан је за помоћну каталожку јединицу.

Табела 2.42. Структурна ограничења поља 70X-75X библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
700	0,1,3	#,2	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,x, 0,3,4,5,6,8
710	0,1,2	#,2	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,x, 0,3,4,5,6,8
711	0,1,2	#,2	a,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,n,p,q,r,s,t,u,x, 0,3,4,5,6,8
720	0,1,2	#	a,e, 4,6,8
730	0-9	#,2	a,d,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,x, 0,3,5,6,8
740	0-9	#,2	a,h,n,p, 5,6,8
751	#	#	a,e, 0,2,3,4,6,8
752	#	#	a,b,c,d,f,g,h, 0,2,6,8
753	#	#	a,b,c, 6,8
754	#	#	a,c,d,x,z, 0,2,6,8

Табела 2.43. Ограничења садржаја поља 70X-75X библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
700,	x	ISSN – као потпоље 022a
710, 711	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
720	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
730	x	ISSN – као потпоље 022a
751	2	Кодна листа Name and Title Authority Source Codes
	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
752	2	Кодна листа Name and Title Authority Source Codes
754	2	Кодна листа Taxonomic Classification Source Codes

2.3.10 Поља за повезивање каталошких јединица

Поља за повезивање каталошких јединица имају ознаке 76X-78X и садрже информације за идентификовање повезане библиографске јединице са описиваном. Свако од ових поља специфицира различиту везу између описиване и повезане јединице.

Табела 2.44. Структурна ограничења поља 76X-78X библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
760	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,m,n,o,s,t,w,x,y,4,6,7,8
762	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,m,n,o,s,t,w,x,y,4,6,7,8
765	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
767	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
770	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
772	0,1	#,0,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
773	0,1	#,8	a,b,d,g,h,i,k,m,n,o,p,q,r,s,t,u,w,x,y, z,3,4,6,7,8
774	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
775	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
776	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
777	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,s,t,w,x,y,4,6,7,8
780	0,1	0-7	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
785	0,1	0-8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8
786	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,j,k,m,n,o,p,r,s,t,u,v,w,x,y,z,4,6,7,8
787	0,1	#,8	a,b,c,d,g,h,i,k,m,n,o,r,s,t,u,w,x,y,z,4,6,7,8

Табела 2.45. Ограничења садржаја поља 76X-78X библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
760 - 787	x	ISSN – као потпоље 022a
	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
	7	Потпоље непроменљиве дужине 4, где се на сваку позицију уноси кôд или карактер за попуну ( ). Скупови кôдова су следећи: 7/0={p,c,m,u,n}

	<p>7/1={0,1,2}, ако је 7/0=p, 7/0=c или 7/0=m</p> <p>7/1={n}, ако је 7/0=u или 7/0=n</p> <p>7/2={a,c,d,e,f,g,i,j,k,m,o,p,r,t}</p> <p>7/3={a,b,c,d,m,s,i}</p>
--	--

2.3.11 Поља за споредне каталожке јединице за издавачке целине

Поља за споредне каталожке јединице за издавачке целине имају ознаке 80X-830 и садрже информације о имену и/или наслову везаном за издавачку целину а који су потребни за помоћну каталожку јединицу.

Табела 2.46. Структурна ограничења поља 80X-830 библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
800	0,1,3	#	a,b,c,d,e,f,g,h,j,k,l,m,n,o,p,r,s,t,u,v,w,x,0,3,4,5,6,7,8
810	0,1,2	#	a,b,c,d,e,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,t,u,v,w,x,0,3,4,5,6,7,8
811	0,1,2	#	a,c,d,e,f,g,h,j,k,l,n,p,q,s,t,u,v,w,x,0,3,4,5,6,7,8
830	#	0-9	a,d,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,w,x,0,3,5,6,7,8

Табела 2.47. Ограничења садржаја поља 80X-830 библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
800, 810, 811	x	ISSN – као потпоље 022a
	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
	7	Потпоље непроменљиве дужине 2, где се на сваку позицију уноси кôд или карактер за попуњу ( ). Скупови кôдова су следећи: 7/0={a,c,d,e,f,g,i,j,k,m,o,p,r,t} 7/1={a,b,c,d,i,m,s}
830	x	ISSN – као потпоље 022a
	7	Као потпоље 8007

2.3.12 Поља за фондове, локације, различиту графику, итд.

Поља за фондове, локације, различиту графику, итд. имају ознаке 841-88X и садрже информације које се могу укључити у библиографске записе, али и у одвојеним MARC записима за фондове. Ту се, између осталог, смештају информације о локацији физичке јединице, локацији и начину приступа електронским публикацијама, затим информације из неког другог поља у запису али на другом писму, информацију о оригиналном запису и пореклу метаподатака у случају када је описивани запис машински конвертован, итд.

Табела 2.48. Структурна ограничења поља 841-88X библиографских записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
850	#	#	a,8
852	#,0-8	#,0-2	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,s,t,u,x,z,2,3,6,8
856	#,0-4,7	#,0-2,8	a,b,c,d,f,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8
880	Поље 880 придружује се другом пољу у истом запису и његова структура је иста као структура придруженог поља. На прве три позиције потпоља б поља 880 уноси се ознака придруженог поља. Индикатори и сва потпоља (осим потпоља б) поља 880 су иста као и у придруженом пољу.		
882	#	#	a,i,w,6,8
883	#,0,1	#	a,c,d,q,x,u,w,0,8
884	#	#	a,g,k,q,u
886	0-2	#	a,b,2,a-z,0-9
887	#	#	a,2

Табела 2.49. Ограничења садржаја поља 841-88X библиографских записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
850	a	Кодна листа Organization Code Sources
852	a	Кодна листа MARC Code List for Organizations
	f	Дужина потпоља је 3. Свака позиција се кодира. Скупови кодова су следећи: f/0={l,p}, f/1={#,1-9} и f/2={m,v,y,e,i,s}
	n	Кодна листа MARC Code List for Countries

	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes
856	2	Кодна листа Electronic Access Methods Code List . Попуњава се ако је вредност првог индикатора 7.
883	d	Датум дужине 8 облика уууммдд.
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations .
	x	Датум дужине 8, облика ууууммдд.
884	g	Датум дужине 8 облика уууммдд.
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations .
886	2	Кодна листа Format Source Codes . Ово потпоље је увек прво у пољу.
	a	Ако је Ind1=0, \$a не постоји. Ако је Ind1 једнак 1 или 2, садржај \$a је ознака назива поља (002-999). Тада је то друго потпоље, иза \$2, а испред \$b.
	b	Ако је Ind1=0, \$b је дужине 24 карактера и његов садржај је Заглавље записа. Ако је Ind1=1, садржај потпоља \$b је садржај одговарајућег контролног поља. Ако је Ind1=2, садржај потпоља \$b је садржај одговарајућег поља података укључујући индикаторе, ознаке и садржај потпоља (нисам сигурна, изгледа да је у потпољу b само вредност индикатора, а то онда следе потпоља a-z или 0-9 која одговарају пољу дефинисаном у потпољу \$a).
887	2	Кодна листа Format Source Codes .

Поља 841-845, 853-855, 863-878 користе се првенствено за податке о фонду и њихов потпун опис је дат у формату за податке о фонду ([MARC 21 Format for Holdings Data](#)). Ова поља могу бити укључена у библиографски опис али уз консултовање наведеног формата за њихов опис. Из тог разлога, ова поља и њихова ограничења нису дати у овом одељку.

2.3.13 Контролна потпоља

Овај одељак садржи описе потпоља која се служе за повезивање поља са одређеним институцијама или са другим пољима. Она су дефинисана за нека (\$w, \$0 и \$5) или за већину (\$6 и \$8) поља и имају увек исти опис. Зато су и описи њихових ограничења здружени у овом одељку и дати у табели *Ограничења контролних потпоља*.

Табела 2.50. Ограничења контролних потпоља

Пп	Ограничење
w	Кодна листа MARC Code List for Organizations . На почетку потпоља, унутар округлих заграда, уноси се кôд из наведене кодне листе. Након затворене заграде следи системски контролни број повезаног библиографског записа који се не контролише. Ограничење се односи на податак у заградама.
0	Кодна листа MARC Code List for Organizations или Standard Identifier Source Codes . На почетку потпоља, унутар округлих заграда, уноси се кôд из наведених кодних листа. Након затворене заграде следи системски контролни број повезаног нормативног записа који се не контролише. Ограничење се односи на податак у заградама.
5	Кодна листа MARC Code List for Organizations
6	Првих 6 позиција су облика xxx-yy, где је xxx ознака поља са којим се повезује а yy двоцифрен број који означава појаву тог поља (ако је појава једноцифрен број, он се поравнава удесно а неискоришћена позиција садржи нулу). Остале позиције се не контролишу.
8	Структура потпоља је m.n\v где су m и n природни бројеви (m је обавезан, n опциони) а v узима вредност из скупа {a,c,p,r,x}.

2.4 Директоријум

Ограничење над структуром директоријума подразумева ограничење његове дужине на низ од n јединица фиксне дужине (12 карактерских позиција), где је n број поља која се појављују у запису.

Садржај сваке од n јединица директоријума дат је у табели *Ограничења садржаја директоријума*. У првој колони наведена је позиција податка, а у другој је описано ограничење над њим. На пример, прве три цифре сваке 12-цифрене јединице су ознака једног поља. Сви подаци у директоријуму рачунарски се генеришу након формирања записа.

Табела 2.51. Ограничења садржаја директоријума

Позиција	Ограничење
00-02	Три алфанумеричка карактера која идентификују поље.
03-06	Четири нумеричка карактера која означавају дужину поља наведеног на позицијама 00-02. Број се поравнава удесно и свака неискоришћена позиција садржи нулу.
07-11	Пет нумеричких карактера која означавају позицију почетног карактера поља наведеног на позицијама 00-02. Број се поравнава удесно и свака неискоришћена позиција садржи нулу.

Поглавље 3. Ограничења у MARC 21 формату за нормативне податке

Нормативни запис носи информације о усвојеним облицима имена и предмета који се користе као елементи приступа у MARC записима. Затим, ту су информације о различитим облицима ових имена и предмета, њиховим међусобним везама, као и пододредницама, који се користе као упутнице за усвојене облике.

Нормативни запис се препознаје по кôду z на позицији 6 Заглавља записа. Са друге стране, кôд на позицији 9 контролног поља 008 одређује врсту нормативног записа. Постоје нормативни записи за следеће категорије:

- успостављена одредница
- упутница
- пододредница
- успостављена одредница и пододредница
- упутница и пододредница
- чворна ознака/лабела.

Нормативни записи имају исту структуру као и библиографски. Састоје се од Заглавља записа, директоријума, контролних поља и поља података. У овом поглављу су наведена сва ограничења над елементима MARC 21 формата за нормативне податке. Табеле у којима су описана ограничења, и структурна и ограничења над садржајем, истог су облика као и табеле у поглављу 1 у којима су описана ограничења на елементе библиографских записа.

3.1 Заглавље записа

Као и код библиографских, структурно ограничење Заглавља нормативних записа је ограничење његове дужине на 24 карактера. Такође, ограничења над садржајем Заглавља записа чине ограничења над подацима у зависности од тога на којим

позицијама се налазе. У табели *Ограничења садржаја Заглавља нормативних записа* описана су ова ограничења.

Табела 3.1. Ограничења садржаја Заглавља нормативних записа

Позиција	Ограничење
00-04	Дужина записа, рачунарски генерисан број
05	{a,c,d,n,o,s,x}
06	{z}
07	{#}
08	{#}
09	{#,a}
10	{2}
11	{2}
12-16	рачунарски генерисан број, означава прву карактерску позицију првог контролног поља променљиве дужине у запису, тј. дужину лидера и директоријума
17	{n,o}
18	{#}
19	{#}
20	{4}
21	{5}
22	{0}
23	{0}

3.2 Контролна поља

Ограничења за контролна поља 001, 003, 005 су иста као за библиографске записе и описана су у одељку 2.2.

Контролно поље 008

Табела 3.2. Ограничења контролног поља 008 нормативних записа

Позиција	Ограничење
00-05	Датум облика <i>yymmdd</i> . Уобичајено је да се системски генерише.
06	{#,d,i,n, }
07	{a,b,c,d,e,f,g,n, }
08	{#,b,e,f, }
09	{a,b,c,d,e,f,g, }
10	{a,b,c,d,n,z, }
11	{a,b,c,d,k,n,r,s,v,z, }
12	{a,b,c,n,z, }
13	{a,b,c,n, }
14	{a,b, }
15	{a,b, }
16	{a,b, }
17	{a,b,c,d,e,n, }-
18-27	{#, }
28	{#,a,c,f,i,l,m,o,s,u,z, }
29	{a,b,n, }
30	{#, }
31	{a,b, }
32	{a,b,n, }
33	{a,b,c,d,n, }
34-37	{#, }

38	{#,s,x, }
39	{#,c,d,u, }

3.3 Поља података

3.3.1 Поља за бројеве и кодове

Поља за бројеве и кодове носе ознаке 01X-08X. Садрже контролне бројеве, стандардне бројеве за повезивање, класификационе бројеве и сигнатуре, кодове и друге податке везане за нормативни запис.

Табела 3.3. Структурна ограничења поља 01X-08X нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
010	#	#	a,z,8
014	#	#	a,6,8
016	#,7	#	a,z,2,8
020	#	#	a,c,q,z,6,8
022	#	#	a,l,m,y,z,6,8
024	7,8	#	a,c,d,q,z,2,6,8
031	#	#	a,b,c,d,e,g,m,n,o,p,q,r,s,t,u,y,z,2,6,8
034	#	#,0,1	d,e,f,g,j,k,m,n,p,r,s,t,x,y,z,0,2,3,6,8
035	#	#	a,z,6,8
040	#	#	a,b,c,d,e,f,6,8
042	#	#	a
043	#	#	a,b,c,0,2,6,8
045	#,0-2	#	a,b,c,6,8
046	#	#	f,g,k,l,o,p,q,r,s,t,u,v,2,6,8
050	#	0,4	a,b,d,5,6,8
052	#,1,7	#	a,b,d,2,6,8
053	#	0,4	a,b,c,5,6,8
055	#	0,4	a,b,d,5,6,8
060	#	0,4	a,b,d,5,6,8

065	#	#	a,b,c,2,5,6,8
066	#	#	a,b,c
070	#	#	a,b,d,5,6,8
072	#	#,0,7	a,x,2,6,8
073	#	#	a,z,6,8
080	#,0,1	#	a,b,x,2,6,8
082	0,1,7	#,0,4	a,b,d,2,5,6,8
083	0,1,7	0,4	a,b,c,y,z,2,5,6,8
086	#,0,1	#	a,d,z,2,5,6,8
087	#,0,1	#	a,b,c,2,6,8

Ограничења садржаја над појединим потпољима и индикаторима поља за бројеве и кодове иста су као и у библиографским записима која су већ описана у одељку 2.3.1. То су следећа потпоља и индикатори: 020а, 020z, 022а, 022l, 022m, 022z, 0222, 0242, 0312, 034j, 034k, 034m, 034n, 034p, 034x, 034y, 0342, 035а, 040а, 040b, 040c, 040d, 040e, 042а, 043а, 043b, 043c, 0432, 045Ind1, 045а, 045b, 045c, 0462, 052Ind1, 052а, 052b, 0522, 0722 и 0862.

У табели *Ограничења садржаја поља 01X-08X нормативних записа* наведена су само она ограничења која се разликују од библиографских записа.

Табела 3.4. Ограничења садржаја поља 01X-08X нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
014	a	На почетак потпоља, унутар округлих заграда, уноси се кôд из кодне листе Organization Code Sources . Њега следи контролни број над којим нема ограничења.
016	2	Кодна листа MARC Code List for Organizations . Потпоље 2 се попуњава уколико је вредност првог индикатора 7 (016Ind1=7)
046	f, g, k, l, s, t	Датум облика ууууmmdd, где су делови mm и dd опциони.
065	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes
073	z	Кодна листа Subject Category Code Source Codes
087	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes

3.3.2 Поља за одреднице

Поља за одреднице имају ознаке 1XX и 3XX (осим 360). Поља 1XX садре имена, јединствене наслове и термине који се користе у одредницама или пододредницама. У поља 3XX уносе се додатне информације о карактеристикама одредница.

Табела 3.5. Структурна ограничења поља 1XX нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
100	0,1,3	#	a,b,c,d,e,f,g,h,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,v,x,y,z,6,8
110	0,1,2	#	a,b,c,d,e,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,x,y,z,6,8
111	0,1,2	#	a,c,d,e,f,g,h,j,k,l,n,p,q,s,t,v,x,y,z,6,8
130	#	0-9	a,d,f,g,h,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,x,y,z,6,8
148	#	#	a,v,x,y,z,6,8
150	#	#	a,b,g,v,x,y,z,6,8
151	#	#	a,g,v,x,y,z,6,8
155	#	#	a,v,x,y,z,6,8
162	#	#	a,6,8
180	#	#	v,x,y,z,6,8
181	#	#	v,x,y,z,6,8
182	#	#	v,x,y,z,6,8
185	#	#	v,x,y,z,6,8

За ову групу поља нема ограничења садржаја.

Табела 3.6. Структурна ограничења поља 3XX нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
336	#	#	a,b,0,2,3,6,8
348	#	#	a,b,0,2,3,6,8
368	#	#	a,b,c,d,e,s,t,u,v,0,2,6,8
370	#	#	a,b,c,e,f,g,s,t,u,v,0,2,6,8
371	#	#	a,b,c,d,e,m,s,t,u,v,z,4,6,8
372	#	#	a,s,t,u,v,0,2,6,8
373	#	#	a,s,t,u,v,0,2,6,8

374	#	#	a,s,t,u,v,0,2,6,8
375	#	#	a,s,t,u,v,0,2,6,8
376	#	#	a,b,c,s,t,u,v,0,2,6,8
377	#	#,7	a,l,2,6,8
378	#	#	q,u,v,6,8
380	#	#	a,0,2,6,8
381	#	#	a,u,v,0,2,6,8
382	#,0,1	#	a,b,d,n,p,s,v,0,2,6,8
383	#	#	a,b,c,d,e,2,6,8
384	#,0,1	#	a,6,8
385	#	#	a,b,m,n,0,2,3,6,8
386	#	#	a,b,m,n,0,2,3,6,8
388	#,1,2	#	a,0,2,3,6,8

Табела 3.7. Ограничења садржаја поља 3XX нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
336	2	Кодна листа Genre/Form Code and Term Source Codes
370	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
371	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
372	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
373	2	Кодна листа Name and Title Authority Source Codes
374	2	Кодна листа Occupation Term Source Codes
375	2	Кодна листа Gender Code and Term Source Codes
376	2	Кодна листа Name and Title Authority Source Codes
377	a	Ако је Ind2=#, онда се уноси коџ из Кодне листе MARC Code List for Languages
	2	Кодна листа Language Code and Term Source Codes
380	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
381	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes

382	2	Кодна листа Musical Instrumentation and Voice Code Source Codes
383	2	Кодна листа Thematic Index Code Source Codes
385	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes или Target Audience Code and Term Source Codes
386	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
388	2	Кодна листа Temporal Term Source Codes

3.3.3 Поља за сложене предметне упутнице

У ову групу спадају поља 260 и 360 и користе се за упис информација о неусвојеним облицима предметних одредница, њиховим различитим усвојеним облицима и другим варијантним облицима.

Табела 3.8. Структурна ограничења поља 260 и 360 нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
260	#	#	a,i,0,6,8
360	#	#	a,i,0,6,8

За ову групу поља нема ограничења садржаја.

3.3.4 Поља упутног система Види

Поља упутног система Види носе ознаке 4XX и садрже информације о неусвојеним облицима одредница и пододредница.

Табела 3.9. Структурна ограничења поља 4XX нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
400	0,1,3	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,v,w,x,y,z,4,5,6,8
410	0,1,2	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,w,x,y,z,4,5,6,8
411	0,1,2	#	a,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,n,p,q,s,t,v,w,x,y,z,4,5,6,8
430	#	0-9	a,d,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,w,x,y,z,4,5,6,8
448	#	#	a,i,v,w,x,y,z,4,5,6,8
450	#	#	a,b,g,i,v,w,x,y,z,4,5,6,8

451	#	#	a,g,i,v,w,x,y,z,4,5,6,8
455	#	#	a,i,v,w,x,y,z,4,5,6,8
462	#	#	a,i,w,4,5,6,8
480	#	#	i,v,w,x,y,z,4,5,6,8
481	#	#	i,v,w,x,y,z,4,5,6,8
482	#	#	i,v,w,x,y,z,4,5,6,8
485	#	#	i,v,w,x,y,z,4,5,6,8

Табела 3.10. Ограничења садржаја поља 4XX нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
400-485	w	Потпоље непроменљиве дужине 4, где се на сваку позицију уноси кођ или карактер за попуњу ( ). Скупови кођова су следећи: $w/0=\{a,b,d,f,g,h,i,n,r,t\}$ $w/1=\{a,b,c,d,e,f,g,h,n\}$ $w/2=\{a,e,o,n\}$ $w/3=\{a,b,c,d,n\}$

3.3.5 Поља упутног система Види такође

Поља упутног система Види такође носе ознаке 5XX и садрже информације о различитим усвојеним облицима одредница које су сродне са усвојеним обликом унесеним у неко од поља 1XX.

Табела 3.11. Структурна ограничења поља 5XX нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
500	0,1,3	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
510	0,1,2	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
511	0,1,2	#	a,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,n,p,q,s,t,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
530	#	0-9	a,d,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
548	#	#	a,i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
550	#	#	a,b,g,i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
551	#	#	a,g,i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
555	#	#	a,i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
562	#	#	a,i,w,0,4,5,6,8

580	#	#	i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
581	#	#	i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
582	#	#	i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8
585	#	#	i,v,w,x,y,z,0,4,5,6,8

Табела 3.12. Ограничења садржаја поља 5XX нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
500-585	w	Потпоље непроменљиве дужине 4, где се на сваку позицију уноси кôд или карактер за попуњу ( ). Скупови кôдова су следећи: w/0={a,b,d,f,g,h,i,n,r,t} w/1={a,b,c,d,e,f,g,h,n} w/2={a,e,o,n} w/3={a,b,c,d,n}

3.3.6 Поља за поступак са издавачким целинама

Поља за поступак са издавачким целинама носе ознаке 64X и садрже информације о издавачкој целини или вишетојној јединици која је представљена одредницом у пољу 1XX истог записа.

Табела 3.13. Структурна ограничења поља 64X нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
640	0,1	#	a,z,6,8
641	#	#	a,z,6,8
642	#	#	a,d,5,6,8
643	#	#	a,b,d,6,8
644	#	#	a,b,d,5,6,8
645	#	#	a,d,5,6,8
646	#	#	a,d,5,6,8

Табела 3.14. Ограничења садржаја поља 64X нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
644	a	{f,p,n}
645	a	{t,n}

646	a	{s,c,m}
-----	---	---------

3.3.7 Поља за сложене именске упутнице

Поља за сложене именске упутнице имају ознаке 663-666 и садрже информације о неусвојеним облицима именских одредница или њиховим другим варијантама у случају када не могу бити пренесене посредством једне прости унакрсне упутнице или комбинацијом више њих.

Табела 3.15. Структурна ограничења поља 663-666 нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
663	#	#	a,b,t,6,8
664	#	#	a,b,t,6,8
665	#	#	a,6,8
666	#	#	a,6,8

За ову групу поља нема ограничења садржаја.

3.3.8 Поља за напомене

Поља за напомене имају ознаке 667-68X и у њих се уписују опште или специјализоване напомене.

Табела 3.16. Структурна ограничења поља 667-68X нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
667	#	#	a,5,6,8
670	#	#	a,b,u,6,8
672	#	0-9	a,b,f,w,0,6,8
673	#	0-9	a,b,f,w,0,6,8
675	#	#	a,6,8
678	#,0,1	#	a,b,u,6,8
680	#	#	a,i,5,6,8
681	#	#	a,i,6,8
682	#	#	a,i,0,6,8
688	#	#	a,5,6,8

Табела 3.17. Ограничења садржаја поља 667-68X нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
672, 673	w	На почетак потпоља, унутар округлих заграда, уноси се кôд из кодне листе MARC Code List for Organizations . Њега следи контролни број над којим нема ограничења.

3.3.9 Поља за јединице за повезивање одредница

Ова поља носе ознаке 7XX и садрже информације о везама између еквивалентних одредница без обзира на то да ли су оне из истих или различитих нормативних датотека или тезауруса или постоје као посебни нормативни записи.

Табела 3.18. Структурна ограничења поља 7XX нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
700	0,1,3	0-7	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
710	0,1,2	0-7	a,b,c,d,e,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
711	0,1,2	0-7	a,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,n,p,q,s,t,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
730	#	0-7	a,d,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
748	#	0-7	a,i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
750	#	0-7	a,b,g,i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
751	#	0-7	a g, i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
755	#	0-7	a,i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
762	#	0-7	a,i,w,0,2,4,5,6,8
780	#	0-7	i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
781	#	0-7	i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
782	#	0-7	i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
785	#	0-7	i,v,w,x,y,z,0,2,4,5,6,8
788	#	0-7	a,i,2,4,5,6,8

Табела 3.19. Ограничења садржаја поља 7XX нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
700-785	w	Потпоље непроменљиве дужине 2, где се на сваку позицију уноси кôд или карактер за попуњу ( ). Скупови кôдова су следећи: w/0={a,b,c,n} w/1={a,b,n}
700-751, 780-782, 788	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes . Попуњава се ако други индикатор има вредност 7.
755, 785	2	Кодна листа Genre/Form Code and Term Source Codes . Попуњава се ако други индикатор има вредност 7.
762	2	Кодна листа Musical Instrumentation and Voice Code Source Codes . Попуњава се ако други индикатор има вредност 7.
700-788	4	Кôд из ISO 25964-2: <i>Thesauri and interoperability with other vocabularies — Part 2: Interoperability with other vocabularies, Section 4, Table 1.</i>

3.3.10 Друга променљива поља

Ознаке ових поља су 8XX и садрже информације о начину приступа електронским публикацијама, затим информације из неког другог поља у запису али на другом писму, или информацију о оригиналном запису и пореклу метаподатака у случају када је описивани запис машински конвертован.

Табела 3.20. Структурна ограничења поља 8XX нормативних записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
856	#,0-4,7	#,0-2,8	a,b,c,d,f,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8
880	Поље 880 придружује се другом пољу у истом запису и његова структура је иста као структура придруженог поља. На прве три позиције потпоља б поља 880 уноси се ознака придруженог поља. Индикатори и сва потпоља (осим потпоља б) поља 880 су иста као и у придруженом пољу.		
883	#,0,1	#	a,c,d,q,x,u, w,0,8
884	#	#	a,g,k,q,u

Табела 3.21. Ограничења садржаја поља 8XX нормативних записа

Поље	Потп.	Ограничење
856	2	Кодна листа Electronic Access Methods Code List .
883	d	Датум дужине 8, облика ууууmmdd.
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations .
	x	Датум дужине 8, облика ууууmmdd.
884	g	Датум дужине 8, облика ууууmmdd.
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations .

3.3.11 Контролна потпоља

Табела 3.22. Ограничења контролних потпоља нормативних записа

Пп	Ограничење
0	Кодна листа MARC Code List for Organizations или Standard Identifier Source Codes . На почетку потпоља, унутар округлих заграда, уноси се код из наведених кодних листа. Након затворене заграде следи системски контролни број повезаног нормативног записа који се не контролише. Ограничење се односи на податак у заградама.
5	Кодна листа MARC Code List for Organizations
6	Првих 6 позиција су облика xxx-yy, где је xxx ознака поља са којим се повезује а yy двоцифрен број који означава појаву тог поља (ако је појава једноцифрен број, он се поравнава удесно а неискоришћена позиција садржи нулу). Остале позиције се не контролишу.
8	Структура потпоља је m.n\v где су m и n природни бројеви (m је обавезан, n опциони) а v узима предефинисану вредност {p}. .

Структура и садржај директоријума у нормативним записима исти су као и у библиографским и описани су у одељку 2.4.

Поглавље 4. Ограничења у MARC 21 формату за податке о фонду

Запис о фонду носи информације које су специфичне за примерак неке библиографске јединице, организацији која је поседује, као и информације потребне за њену локалну обраду, одржавање или заштиту. Према коду на позицији 6 Заглавља записа о фонду разликују се три типа библиографске јединице за које се бележе информације о фонду:

- једноделна јединица
- вишеделна јединица
- јединица серијске публикације.

4.1 Заглавље записа

Структурно ограничење Заглавља записа о фонду је ограничење његове дужине на 24 карактера. Ограничења над садржајем Заглавља записа чине ограничења над подацима у зависности од тога на којим позицијама се налазе. У табели *Ограничења садржаја Заглавља нормативних записа* описана су ова ограничења.

Табела 4.1. Ограничења садржаја Заглавља записа о фонду

Позиција	Ограничење
00-04	Дужина записа, рачунарски генерисан број
05	{c,d,n}
06	{u,v,x,y}
07	{#}
08	{#}
09	{#,a}
10	{2}
11	{2}

12-16	рачунарски генерисан број, означава прву карактерску позицију првог контролног поља променљиве дужине у запису, тј. дужину лидера и директоријума
17	{1,2,3,4,5,m,u,z}
18	{i,n}
19	{#}
20	{4}
21	{5}
22	{0}
23	{0}

4.2 Контролна поља

Ограничења за контролна поља 001, 003, 005 и 007 су иста као за библиографске записе и описана су у одељку 2.2. Поље 004 носи информацију о контролном броју одговарајућег библиографског записа и нема ограничења на дужину и структуру.

Контролно поље 008

Поље није поновљиво. Дужина поља 008 је његово структурно ограничење и износи 32 карактера. Елементи података дефинишу се по позицијама.

Табела 4.2. Ограничења контролног поља 008 записа о фонду

Позиција	Ограничење
00-05	Датум облика <i>yymmdd</i> . Уобичајено је да се системски генерише.
06	{0,1,2,3,4,5}
07	{c,d,e,f,g,l,m,n,p,q,u,z}
08-11	Датум облика <i>yymm</i> или <i>yyyy</i> или <i>####</i>
12	{0,1,2,3,4,5,6,7,8}
13-15	###, осим ако је 008/6=6
13	{l,p} ако је 008/6=6
14	{#, 1-9} ако је 008/6=6

15	{m,w,y,e,i,s} ако је 008/6=6
16	{0,1,2,3,4}
17-19	Број приказаних примерака који се поравнава десно а неискоришћене позиције садрже нулу.
20	{a,b,c,l,u}
21	{a,b,u}
22-24	Кодна листа MARC Code List for Languages или неки од два специјална кода {###, und}
25	{0,1}
26-31	Датум облика <i>ууммdd</i> . Уколико се датум састоји од године и месеца, на место <i>dd</i> уноси се 00. Непознати датум се представља са 6 нула.

4.3 Поља података

4.3.1 Поља за бројеве и кодове

Поља за бројеве и кодове носе ознаке 01X-06X и садржи стандардне бројеве који идентификују сродни MARC библиографски запис са којим је повезан описивани запис о фонду .

Табела 4.3. Структурна ограничења поља 01X-06X записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
010	#	#	a,b,z,8
014	0,1	#	a,b,z,6
016	#,7	#	a,z,2,8
017	#	#,8	a,b,d,i,z,2,6,8
020	#	#	a,c,q,z,6,8
022	#,0,1	#	a,l,m,y,z,6,8
024	0-4,7,8	#,0,1	a,c,d,q,z,2,6,8
027	#	#	a,q,z,6,8
030	#	#	a,z,6,8
035	#	#	a,z,6,8

040	#	#	a,b,c,d,6,8
066	#	#	a,b,c

Ограничења садржаја над појединим потпољима и индикаторима поља за бројеве и кодове иста су као и у библиографским записима која су већ описана у одељку 2.3.1 То су следећа потпоља и индикатори: 020а, 020z, 022а, 022l, 022m, 022z, 0242, 035а, 040а, 040b, 040c и 040d.

Табела 4.4. Ограничења садржаја поља 01X-06X записа о фонду

Поље	Потп.	Ограничење
014	b	Кодна листа Organization Code Sources .
016	2	Кодна листа MARC Code List for Organizations . Потпоље 2 се попуњава уколико је вредност првог индикатора 7 (016Ind1=7).
017	d	Датум облика ууууmmdd.
017	2	Кодна листа Copyright and Legal Deposit Number Source Codes .
035	a	Кодна листа Organization Code Sources . На почетку потпоља, унутар округлих заграда, уноси се код из наведене кодне листе. Након затворене заграде следи системски контролни број.

4.3.2 Поља за напомене – опште информације

Поља за напомене имају ознаке 3XX, 5XX и 84X и садрже информације о заштити, коришћењу, облику, повезу и слично везане за библиографску јединицу за коју важе подаци о фонду.

Табела 4.5. Структурна ограничења поља 3XX, 5XX и 84X записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
337	#	#	a,b,0,2,3,6,8
338	#	#	a,b,0,2,3,6,8
506	#,0,1	#	a,b,c,d,e,f,u,2,3,5,6,8
538	#	#	a,i,u,3,5,6,8
541	#,0,1	#	a,b,c,d,e,f,h,n,o,3,5,6,8
561	#,0,1	#	a,u,3,5,6,8

562	#	#	a,b,c,d,e,3,5,6,8
563	#	#	a,u,3,5,6,8
583	#,0,1	#	a,b,c,d,e,f,h,i,j,k,l,n,o,u,x,z,2,3,5,6,8
841	#	#	a,b,e
842	#	#	a,6,8
843	#	#	a,b,c,d,e,f,m,n,3,5,6,7,8
844	#	#	a,6,8
845	#	#	a,b,c,d,u,3,5,6,8

Табела 4.6. Ограничења садржаја поља 3XX, 5XX и 84X записа о фонду

Поље	По тп.	Ограничење
337 338	2	Кодна листа Genre/Form Code and Term Source Codes .
506	2	Кодна листа Access Restriction Term Source Codes .
583	c	Датум и време по стандарду ISO 8601 – Representation of Dates and Times, у облику ууууттмдд за датум и hhmmss.f за време.
	2	Кодна листа Resource Action Term Source Codes
841		Уколико се за податке о фонду не формира посебан запис, тада се они уграђују у библиографски запис, коришћењем овог поља.
	a	Потпоље фиксне дужине од 4 карактера. На позиције 00-03 овог потпоља уносе се редом подаци са карактерских позиција 06-09 Заглавља записа о фонду.
	b	Потпоље фиксне дужине од 32 карактера. На позиције 00-31 овог потпоља уносе се редом подаци са карактерских позиција 00-31 поља 008 записа о фонду.
	e	Потпоље фиксне дужине од 1 карактера где се уноси податак са карактерске позиције 17 Заглавља записа о фонду.
843	7	Потпоље фиксне дужине од 15 карактера. На њих се уносе подаци са одређених карактерских позиција поља 008 за библиографске записе, на следећи начин: - на позиције 00-11, редом подаци 008/06-17 (сви формати)

		<ul style="list-style-type: none"> - на позиције 12-13, редом подаци 008/18-19 (континуирани извори) и - на позицију 14, податак 008/23 (књиге).
--	--	--

4.3.3 Поља за локацију и приступ

Поља за локацију и приступ имају ознаке 852 и 856 и садрже информације о месту на којем је одређена јединица физички лоцирана и о начину приступа тој јединици, физичком или електронском (за дигиталне дигитализоване јединице).

Табела 4.7. Структурна ограничења поља 852 и 856 записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
852	#,0-8	#,0-2	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,p,q,s,t,u,x,z,2,3,6,8
856	#,0-4,7	#,0-2,8	a,b,c,d,f,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8

Табела 4.8. Ограничења садржаја поља 852 и 856 записа о фонду

Поље	Потп.	Ограничење
852	a	Кодна листа MARC Code List for Organizations .
	f	Потпоље фиксне дужине од три карактера (00-02): 00 - {l.p} 01 - {1-9} 02 – {m,w,y,e,i,s}
	n	Кодна листа MARC Code List for Countries
	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes .
856	w	Кодна листа Organization Code Sources .
	2	Кодна листа Electronic Access Methods Code List .

4.3.4 Поља за пратећу реч/скраћеницу и модел публикавања

Поља за пратећу реч/скраћеницу и модел публикавања имају ознаке 853-855 и спецификују пратећу реч/скраћеницу за сваки ниво нумерације и хронологије који постоји у неком од поља 863-865 које је повезано са потпољем 8. Пратећа реч/скраћеница је израз који описује тип делова на које је вишетомна или серијска публикација поделјена, нпр. Том, волумент, број, део, итд.

Табела 4.9. Структурна ограничења поља 853-855 записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
853	0-3	0-3	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8
*854	0-3	0-3	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8
855	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8

Табела 4.10. Ограничења садржаја поља 853-855 записа о фонду

Поље	Потп.	Ограничење
853-	u	Целобројна константа или кôд <i>var</i> или <i>und</i> .
855	v	{c,r}
	w	Кôд из скупа {a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,m,q,s,t,w,x} или број
	x	Двоцифрена ознака месеца или сезоне у облику 00-12 (јануар-децембар) или 21-24 (пролеће-зима), или четвороцифрена ознака датума у облику <i>mmdd</i> (<i>mm</i> -месец, <i>dd</i> -дан).
	z	Потпоље фиксне дужине од 6 карактера (00-05): 00 – {a,b,c,d,e} 01 – {a,b,c,d} 02-05 - кодна листа www.unicode.org/iso15924/ .
	2	Кодна листа Caption Abbreviation Source Codes .

4.3.5 Поља за нумерацију и хронологију

Поља за нумерацију и хронологију имају ознаке 863-865 и садрже нумеричку и алфабетску ознаку и/или ознаку за датум употребљену на библиографској јединици да идентификују њене делове и покажу везу тих делова са целином.

Табела 4.11. Структурна ограничења поља 863-865 записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
863	#,3-5	#,0-4	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,s,t,v,w,x,z,6,8
864	#,3-5	#,0-4	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,s,t,v,w,x,z,6,8
865	#,4,5	#,1,3	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,s,t,v,w,x,z,6,8

Табела 4.12. Ограничења садржаја поља 863-865 записа о фонду

Поље	Потп.	Ограничење
863-865	w	Кôд из скупа {g,n}

4.3.6 Поља за текстуални исказ података о фонду

Поља за текстуални исказ података о фонду имају ознаке 866-868 и садрже податке из нумерације и хронологије у виду слободног текста. У општем случају, не користе се за податке о једноделним јединицама.

Табела 4.13. Структурна ограничења поља 866-868 записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
866	#,3-5	0-2,7	a,x,z,2,6,8
867	#,3-5	0-2,7	a,x,z,2,6,8
868	#,4,5	0-2,7	a,x,z,2,6,8

Табела 4.14. Ограничења садржаја поља 866-868 записа о фонду

Поље	Потп.	Ограничење
866-868	2	Кодна листа Holding Scheme Source Codes .

4.3.7 Поља за информације о јединици

Поља за информације о јединици имају ознаке 876-878 и садрже информације на нивоу јединице о примерку описаном у пољу 852 (на пример за потребе набавке или циркулације).

Табела 4.15. Структурна ограничења поља 876-878 записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
876	#	#	a,b,c,d,e,h,j,l,p,r,t,x,z,3,6,8
877	#	#	a,b,c,d,e,h,j,l,p,r,t,x,z,3,6,8
878	#	#	a,b,c,d,e,h,j,l,p,r,t,x,z,3,6,8

Табела 4.16. Ограничења садржаја поља 876-878 записа о фонду

Поље	Потп.	Ограничење
876-878	d	Датум облика ууууммdd.

4.3.8 Друга променљива поља

Поља из групе 88X за податке о фонду носе информације из неког другог поља у запису али на другом писму, или информацију о оригиналном запису и пореклу метаподатака у случају када је описивани запис машински конвертован.

Табела 4.17. Структурна ограничења поља 88X записа о фонду

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
880	Поље 880 придружује се другом пољу у истом запису и његова структура је иста као структура придруженог поља. На прве три позиције потпоља б поља 880 уноси се ознака придруженог поља. Индикатори и сва потпоља (осим потпоља б) поља 880 су иста као и у придруженом пољу.		
883	#,0,1	#	а,с,д,q,х,и, w,0,8
884	#	#	а,г,к,q,и

Табела 4.18. Ограничења садржаја поља 88X записа о фонду

Поље	Потп.	Ограничење
883	d	Датум дужине 8, облика ууууммdd.
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations
	x	Датум дужине 8, облика ууууммdd.
884	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations

4.3.9 Контролна потпоља

Табела 4.19. Ограничења контролних потпоља записа о фонду

Пп	Ограничење
0	Кодна листа MARC Code List for Organizations или Standard Identifier Source Codes . На почетку потпоља, унутар округлих заграда, уноси се кôд из наведених кодних листа. Након затворене заграде следи системски контролни број повезаног нормативног записа који се не контролише. Ограничење се односи на податак у заградама.
5	Кодна листа Organization Code Sources
6	Првих 6 позиција су облика xxx-yy, где је xxx ознака поља са којим се повезује а yy двоцифрен број који означава појаву тог поља (ако је појава једноцифрен број, он се поравнава удесно а неискоришћена позиција садржи нулу). Остале позиције се не контролишу.
8	Структура потпоља је m.n\v где су m и n природни бројеви (m је обавезан, n опциони) а v узима вредност из скупа {a,p,x}.

Структура и садржај директоријума у записима о фонду исти су као и у библиографским и описани су у одељку 2.4.

Поглавље 5. Ограничења у MARC 21 формату за класификационе податке

Запис за класификационе податке или класификациони запис носи информације о класификационим бројевима и објашњењима која су им придружена, или о индексним терминима. Означен је кодом *w* на позицији 6 Заглавља записа. Идентификује три врсте записа према коду на позицији 6 поља 008:

- запис класификационе таблице,
- запис класификационе табеле и
- запис индексног термина.

5.1 Заглавље записа

Структурно ограничење Заглавља класификационих записа је ограничење његове дужине на 24 карактера. Ограничења над садржајем Заглавља записа чине ограничења над подацима у зависности од тога на којим позицијама се налазе. У табели *Ограничења садржаја Заглавља класификационих записа* описана су ова ограничења.

Табела 5.1. Ограничења садржаја Заглавља класификационих записа

Позиција	Ограничење
00-04	Дужина записа, рачунарски генерисан број
05	{a,c,d,n}
06	{w}
07	{#}
08	{#}
09	{#,a}
10	{2}
11	{2}

12-16	рачунарски генерисан број, означава прву карактерску позицију првог контролног поља променљиве дужине у запису, тј. дужину лидера и директоријума
17	{n,o}
18	{#}
19	{#}
20	{4}
21	{5}
22	{0}
23	{0}

5.2 Контролна поља

Ограничења за контролна поља 001, 003 и 005 су иста као за библиографске записе и описана су у одељку 2.2.

Контролно поље 008

Табела 5.2. Ограничења контролног поља 008 класификационих записа

Позиција	Ограничење
00-05	Датум облика <i>yymmdd</i> . Уобичајено је да се системски генерише.
06	{a,b,c, }
07	{a,b,c,n }
08	{a,b,c,d,e,n}
09	{a,b,n}
10	{a,b}
11	{a,c}
12	{a,b,n }
13	{a,b}

5.3 Поља података

5.3.1 Поља за бројеве и кодове

Поља за бројеве и кодове носе ознаке 01X-084 и садрже стандардне бројеве и кодове везане за класификациони запис.

Табела 5.3. Структурна ограничења поља 01X-084 класификационих записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
010	#	#	a,z,8
016	#,7	#	a,z,2,8
034	#	#,0,1	d,e,f,g,j,k,m,n,p,r,s,t,x,y,z,0,2,3,6,8
035	#	#	a,z,6,8
040	#	#	a,b,c,d,6,8
042	#	#	a
043	#	#	a,b,c,0,2,6,8
066	#	#	a,b,c
084	0,1,8	#	a,b,c,d,e,f,n,q,6,8

Ограничења садржаја над појединим потпољима и индикаторима поља за бројеве и кодове иста су као и у библиографским записима која су већ описана у одељку 2.3.1. То су следећа потпоља и индикатори: 034j, 034k, 034m, 034n, 034p, 034x, 034y, 0342, 035a, 040a, 040b, 040c, 040d, 040e, 043a, 043b, 043c и 0432.

У табели *Ограничења садржаја поља 01X-08X класификационих записа* наведена су само она ограничења која се разликују од библиографских записа.

Табела 5.4. Ограничења садржаја поља 01X-08X класификационих записа

Поље	Потп.	Ограничење
016	2	Кодна листа MARC Code List for Organizations . Потпоље 2 се попуњава уколико је вредност првог индикатора 7 (016Ind1=7).
084	a	Кодна листа Classification Scheme Source Codes .
	e	Кодна листа MARC Code List for Languages .
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations .

5.3.2 Поља за класификационе ознаке и термине

Поља за бројеве и кодове носе ознаке 15X и садрже једну или више класификационих ознака из класификационе таблице или табеле и придружена објашњења или општи индексни тумачни термин.

Табела 5.5. Структурна ограничења поља 15X класификационих записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
153	#	#	a,c,e,f,h,j,k,y,z,6,8
154	#	#	a,b,f,6,8

Нема ограничења на садржај.

5.3.3 Поља за податке упутног система и упутнице

Поља за податке упутног система и упутнице носе ознаке 253, 353, 453 и 553 и користе се за генерисање простих и сложених упутница. Служе да усмере корисника од неважеће ка важећој класификационој ознаци или од једне важеће ка другој, такође, важећој ознаци због специфичних аспеката неке теме.

Табела 5.6. Структурна ограничења поља 253, 353, 453 и 553 класификационих записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
253	0,1,2	#	a,c,i,y,z,6,8
353	#	#	a,c,i,y,z,6,8
453	0,1	#	a,c,h,i,j,k,t,w,y,z,6,8
553	0,1	#	a,c,h,i,j,k,t,w,y,z,6,8

Нема ограничења на садржај.

5.3.4 Поља напомена

Поља напомена носе ознаке 6XX и садрже информације о подручју класификационе ознаке из поља 153 као и обавештења о коришћењу класификационих ознака.

Табела 5.7. Структурна ограничења поља 6XX класификационих записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
673	#	#	a,c,y,z,6,8
674	#	#	a,c,i,y,z,6,8

680	0,1,2	#	a,c,i,t,y,z,5,6,8
681	#	#	a,c,i,y,z,6,8
683	0,1,2	#	a,c,i,p,t,y,z,5,6,8
684	0,1,2	#	a,c,i,j,y,z,5,6,8
685	0-4,8	0-3,8	a,b,c,d,e,f,i,t,y,z,2,5,6,8
686	0-3	#	a,b,c,i,o,t,y,z,2,5,6,8

Нема ограничења на садржај.

5.3.5 Поља индексних термина

Поља индексних термина носе ознаке 70X-75X и садрже термине контролисаног предметног приступа који обезбеђују везе са класификационом ознаком или распоном бројева у пољу 153.

Табела 5.8. Структурна ограничења поља 70X-75X класификационих записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
700	0,1,3	0-7	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
710	0,1,2	0-7	a,b,c,d,e,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
711	0,1,2	0-7	a,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,n,p,q,s,t,v,x,y,z,0,2,3,4,6,8
720	#,1,2	#	a,e,4,6,8
730	0-9	0-7	a,d,f,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,v,x,y,z,0,2,3,6,8
748	#	0-7	a,v,x,y,z,0,2,3,6,8
750	#,0-2	0-7	a,b,c,d,i,v,x,y,z,0,2,3,6,8
751	#	0-7	a,i,v,x,y,z,0,2,3,6,8
753	#	#,0-6	a,b,d,e,i,s,t,u,v,6,8
754	#,0-2	#	a,b,c,v,y,z,0,2,3,6,8

Табела 5.9. Ограничења садржаја поља 70X-75X класификационих записа

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
700, 710, 711	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
	4	Кодна листа MARC Code List for Relators
720	4	Кодна листа MARC Code List for Relators

730	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes
748, 750, 751, 754	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes

5.3.6 Поља за компоновање бројева

Поља за компоновање бројева носе ознаке 76X и дају упутства за надограђивање класификационих бројева из извира унутар таблица и табела схеме која је идентификована у пољу 084 (Класификациона схема и издање). Намењена су за помоћ класификатору и нису подесна за јавно приказивање.

Табела 5.10. Структурна ограничења поља 76X класификационих записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
761	#	0-3	a,b,c,d,e,f,i,n,r,t,x,y,z,6,8
762	#,2-4	#	i, z,6,8
763	0-5	0-2,8	a,b,c,d,e,h,i,j,k,m,n,p,r,s,x,y,z,6,8
764	#	#	a,i,6,8
765	0,1	#	a,b,c,f,r,s,t,u,v,w,y,z, 6,8
766	#	#	a,y,6,8
768	0,1	#	a,c,e,i,j,n,t,x,y,z,6,8

Нема ограничења на садржај.

5.3.7 Друга променљива поља

Друга променљива поља имају ознаке 856, 880 и 883 и садрже информације о начину приступа електронским публикацијама, затим информације из неког другог поља у запису али на другом писму, или информацију о оригиналном запису и пореклу метаподатака у случају када је описивани запис машински конвертован.

Табела 5.11. Структурна ограничења поља 856, 880 и 883 класификационих записа

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
856	#,0-4,7	#,0-2,8	a,b,c,d,f,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8
880	Поље 880 придружује се другом пољу у истом запису и његова структура је иста као структура придруженог поља. На прве три позиције потпоља б поља 880 уноси се ознака придруженог поља. Индикатори и сва потпоља (осим потпоља б) поља 880 су иста као и у придруженом пољу.		

883	#,0,1	#	a,c,d,q,x,u,w,0,8
------------	-------	---	-------------------

Табела 5.12. Ограничења садржаја поља 856, 880 и 883 класификационих записа

Поље	Потп.	Ограничење
856	w	Кодна листа Organization Code Sources .
	2	Кодна листа Electronic Access Methods Code List , попуњава се ако је Инд1=2.
883	d	Датум дужине 8, облика ууууmmdd.
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations
	x	Датум дужине 8, облика ууууmmdd.

5.3.9 Контролна потпоља

Табела 5.13. Ограничења контролних потпоља класификационих записа

Пп	Ограничење
0	Кодна листа MARC Code List for Organizations или Standard Identifier Source Codes . На почетку потпоља, унутар округлих заграда, уноси се код из наведених кодних листа. Након затворене заграде следи системски контролни број повезаног нормативног записа који се не контролише. Ограничење се односи на податак у заградама.
5	Кодна листа Organization Code Sources
6	Првих 6 позиција су облика xxx-yy, где је xxx ознака поља са којим се повезује а yy двоцифрен број који означава појаву тог поља (ако је појава једноцифрен број, он се поравнава удесно а неискоришћена позиција садржи нулу). Остале позиције се не контролишу.
8	Структура потпоља је m.n\v где су m и n природни бројеви (m је обавезан, n опциони) а v узима вредност из скупа {p}.

Структура и садржај директоријума у класификационим записима исти су као и у библиографским и описани су у одељку 2.4.

Поглавље 6. Ограничења у MARC 21 формату за информације о заједници

Запис за информације о заједници описује небблиографске ресурсе који су од важности за информационе потребе неке заједнице. Означен је кодом *q* на позицији 6 Заглавља записа. Идентификује пет врста записа према коду на позицији 7 Заглавља:

- особа,
- организација,
- програм или услуга,
- догађај и
- друго.

6.1 Заглавље записа

Структурно ограничење Заглавља записа је ограничење његове дужине на 24 карактера. Ограничења над садржајем Заглавља записа чине ограничења над подацима у зависности од тога на којим позицијама се налазе. У табели *Ограничења садржаја Заглавља записа за информације о заједници* описана су ова ограничења.

Табела 6.1. Ограничења садржаја Заглавља записа за информације о заједници

Позиција	Ограничење
00-04	Дужина записа, рачунарски генерисан број
05	{c,d,n}
06	{q}
07	{n,o,p,q,z}
08	{#}
09	{#,a}
10	{2}

11	{2}
12-16	рачунарски генерисан број, означава прву карактерску позицију првог контролног поља променљиве дужине у запису, тј. дужину лидера и директоријума
17	{#}
18	{#}
19	{#}
20	{4}
21	{5}
22	{0}
23	{0}

6.2 Контролна поља

Ограничења за контролна поља 001, 003, 005 су иста као за библиографске записе и описана су у одељку 2.2.

Контролно поље 007

Табела 6.2. Ограничења контролног поља 007 записа за информације о заједници

Позиција	Ограничење
00	{e}
01	{a,b,c,d,e,n,u}
02	{a,b,n,u}
03	{a,b,c,n,u}
04	{a,b,c,d,e,n,u}
05	{a,b,c,d,e,n,u}
06	{a,b,c,d,e,n,u}
07	{a,b,n,u}
08	{a,b,n,u}
09	{a,b,c,d,n,u}

10	{a,b,c,n,u}
----	-------------

Контролно поље 008

Табела 6.3. Ограничења контролног поља 008 записа за информације о заједници

Позиција	Ограничење
00-05	Датум облика <i>ууттмдд</i> . Уобичајено је да се системски генерише.
06	{a,b,n,u}
07	{a,b,n,u}
08	{a,b,n,u}
09	{a,b,n,u}
10	{a,b,n,u}
11	{a,b,n,u}
12-14	Кодна листа MARC Code List for Languages .

6.3 Поља података

6.3.1 Поља за бројеве и кодове

Поља за бројеве и кодове носе ознаке 01X-08X и садрже стандардне бројеве и кодове и друге елементе података везане за информације о заједници..

Табела 6.4. Структурна ограничења поља 01X-08X записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
010	#	#	a,z,8
016	#,7	#	a,z,2,8
035	#	#	a,z,6,8
040	#	#	a,b,c,d,6,8
041	#,0,1	#,7	a,b,h,2,6,8
043	#	#	a,b,c,0,2,8
046	#	#	f,g,h,i,j,k,l,m,n,2,6,8
050	#	0,4	a,b,3,6,8

052	#,1,7	#	a,b,d,2,6,8
060	#	0,4	a,b,8
066	#	#	a,b,c
070	#	#	a,b,8
072	#	7	a,x,2,6,8
073	#	#	a,2,6,8
080	#	#	a,b,x,2,6,8
082	0,1,7	#,0,4	a,b,m,q,2,6,8
084	#	#	a,2,6,8

Ограничења садржаја над појединим потпољима и индикаторима поља за бројеве и кодове иста су као и у библиографским записима која су већ описана у одељку 2.3.1 То су следећа потпоља и индикатори: 035a, 040a, 040b, 040c, 040d, 043a, 043b, 043c, 0432, 0462, 052Ind1, 052a, 052b и 0522.

У табели *Ограничења садржаја поља 01X-08X записа за информације о заједници* наведена су само она ограничења која се разликују од библиографских записа.

Табела 6.5. Ограничења садржаја поља 01X-08X записа за информације о заједници

Поље	Потп.	Ограничење
016	2	Кодна листа MARC Code List for Organizations . Потпоље 2 се попуњава уколико је вредност првог индикатора 7 (016Ind1=7).
041	a	Кодна листа MARC Code List for Languages , ако је Ind2=#. Кôд у првој појави потпоља 041a је исти као кôд на позицијама 12-14 поља 008.
	b,h	Кодна листа MARC Code List for Languages , ако је Ind2=#.
	2	Кодна листа Language Code and Term Source Codes , ако је Ind2=7.
072	2	Кодна листа Human Services Code Source Codes
073	2	Кодна листа Program Code Source Codes
084	2	Кодна листа Classification Scheme Source Codes

6.3.2 Поља за главна имена

Поља за главна имена носе ознаке 1XX и садрже именску одредницу придружену запису о заједници. Именска одредница може бити индивидуална, колективна или назив скупа.

Табела 6.6. Структурна ограничења поља 1XX записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
100	0,1,3	#	a,b,c,d,e,g,j,q,u,0,4,6,8
110	0,1,2	#	a,b,c,d,e,g,n,u,0,4,6,8
111	0,1,2	#	a,c,d,e,g,j,n,q,u,0,4,6,8

Табела 6.7. Ограничења садржаја поља 1XX записа за информације о заједници

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
100, 110, 111	4	Кодна листа MARC Code List for Relators .

6.3.3 Поља за титуле и адресе

Поља за титуле и адресе носе ознаке 2XX и садрже информације о насловима, називима и адресама које се уносе за догађаје, програме и сличне манифестације везане за заједницу.

Табела 6.8. Структурна ограничења поља 2XX записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
245	#	0-9	a,b,c,h,n,p,6,8
246	#	0-3	a,b,f,g,h,n,p,6,8
247	#	#	a,b,f,g,h,n,p,6,8
270	#,1,2	#,0,7	a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,p,q,r,z,4,6,8

Нема ограничења на садржај.

6.3.4 Поља за физички опис, радно време итд.

Поља за физички опис, радно време итд. носе ознаке 3XX и садрже описе расположивих услужних могућности, календар, радно време и сродне информације о ресурсима заједнице.

Табела 6.9. Структурна ограничења поља ЗХХ записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
303	#	#	a,b,c,p,6,8
307	#,8	#	a,b,6,8
311	#	#	a,b,c,d,e,f,g,h,m,p,6,8
312	#	#	a,b,c,f,g,h,m,p,6,8

Нема ограничења на садржај.

6.3.6 Поља за напомене

Поља за напомене носе ознаке 5ХХ и садрже текстуалне напомене које су од важности за заједницу као што су програми, учесници или извођачи, напомене о буџету, превозу и слично.

Табела 6.10. Структурна ограничења поља 5ХХ записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
500	#	#	a,6,8
501	#,8	#	a,6,8
505	#	#	a,6,8
511	#	#	a,6,8
520	#,8	#	a,6,8
521	#,8	#	a,6,8
522	#,8	#	a,6,8
531	#	#	a,b,c,d,e,f,6,8
536	#	#	a,6,8
545	#	#	a,6,8
546	#	#	a,6,8
551	#	#	a,6,8
570	#	#	a,b,6,8
571	#,0,1	#	a,b,6,8
572	#	#	a,6,8
573	#	#	a,6,8

574	#	#	a, 6,8
575	#	#	a,6,8
576	#,0,1,2	#	a,6,8
581	#,8	#	a,6,8
587	#	#	a,6,8

Нема ограничења на садржај.

6.3.7 Поља за предметни приступ

Поља за предметни приступ имају ознаке 6XX и садрже јединице предметног приступа и термине.

Табела 6.11. Структурна ограничења поља 6XX записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
600	0,1,3	0-7	a,b,c,d,e,f,g,j,n,p,q,s,t,u,v,x,y,z,0,2,4,6,8
610	0,1,2	0-7	a,b,c,d,e,f,g,n,p,s,t,u,v,x,y,z,0,2,4,6,8
611	0,1,2	0-7	a,c,d,e,f,g,j,n,p,q,s,t,u,v,x,y,z,0,2,4,6,8
630	0-9	0-7	a,f,n,p,s,v,x,y,z,0,2,6,8
648	#	0-7	a,v,x,y,z,0,2,3,6,8
650	#,0-2	0-7	a,b,v,x,y,z,0,2,3,6,8
651	#	0-7	a,v,x,y,z,0,2,3,6,8
653	#,0-2	0-7	a,6,8
654	#,0-2	#	a,b,c,v,y,z,0,2,3,6,8
656	#	7	a,v,x,y,z,0,2,3,6,8
657	#	7	a,v,x,y,z,0,2,3,6,8
658	#	#	a,b,c,d,2,6,8

Табела 6.12. Ограничења садржаја поља 6XX записа за информације о заједници

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
600, 610, 611	4	Кодна листа MARC Code List for Relators .

600, 610, 611,630, 648, 650, 651, 654	2	Кодна листа Subject Heading and Term Source Codes , попуњава се ако је Инд2=7.
656	2	Кодна листа Occupation Term Source Codes , попуњава се ако је Инд2=7.
657	2	Кодна листа Function Term Source Codes , попуњава се ако је Инд2=7.
658	2	Кодна листа Curriculum Objective Term and Code Source Codes .

6.3.8 Поља запомоћне каталожке јединице

Поља за помоћне каталожке јединице имају ознаке 7XX и садрже лично име, назив колективног тела, назив скупа, јединствени наслов или термин који омогућује приступ запису за информације о заједници а везан је за помоћну каталожку јединицу.

Табела 6.13. Структурна ограничења поља 7XX записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
700	0,1,3	#,2	a,b,c,d,e,f,g,j,n,p,q,s,t,u, 0,4,6,8
710	0,1,2	#,2	a,b,c,d,e,f,g,n,p,s,t,u, 0,4,6,8
711	0,1,2	#	a,c,d,e,f,g,j,n,p,q,s,t,u, 0,4,6,8
720	0,1,2	#	a,e, 4,6,8
730	0-9	#	a,f,n,p,s, 0,6,8
740	0-9	#	a,n,p, 6,8

Табела 6.14. Ограничења садржаја поља 7XX записа за информације о заједници

Поље	Пп/ Инд	Ограничење
700, 710, 711, 720	4	Кодна листа MARC Code List for Relators .

6.3.9 Поља за локацију и различиту графику

Поља за локацију и различиту графику имају ознаке 8XX и садрже информације опроступу неком електронском ентитету информација о заједници, или репрезентацију другог поља из записа на другачијем писму.

Табела 6.15. Структурна ограничења поља 8XX записа за информације о заједници

Поље	Инд1	Инд2	Скуп потпоља
856	#,0-4,7	#,0-2,8	a,b,c,d,f,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,t,u,v,w,x,y,z,2,3,6,8
880	Поље 880 придружује се другом пољу у истом запису и његова структура је иста као структура придруженог поља. На прве три позиције потпоља 6 поља 880 уноси се ознака придруженог поља. Индикатори и сва потпоља (осим потпоља 6) поља 880 су иста као и у придруженом пољу.		
883	#,0,1	#	a,c,d,q,x,u, w,0,8

Табела 6.16. Ограничења садржаја поља 8XX записа за информације о заједници

Поље	Потп.	Ограничење
856	w	Кодна листа Organization Code Sources .
	2	Кодна листа Electronic Access Methods Code List , попуњава се ако је Инд1=2.
883	d	Датум дужине 8, облика ууууmmdd.
	q	Кодна листа MARC Code List for Organizations
	x	Датум дужине 8, облика ууууmmdd.

6.3.10 Контролна потпоља

Табела 6.17. Ограничења контролних потпоља записа за информације о заједници

Пп	Ограничење
0	Кодна листа MARC Code List for Organizations или Standard Identifier Source Codes . На почетку потпоља, унутар округлих заграда, уноси се код из наведених кодних листа. Након затворене заграде следи системски контролни број повезаног нормативног записа који се не контролише. Ограничење се односи на податак у заградама.
6	Првих 6 позиција су облика xxx-yy, где је xxx ознака поља са којим се повезује а yy двоцифрен број који означава појаву тог поља (ако је појава једноцифрен

	број, он се поравнава удесно а неискоришћена позиција садржи нулу). Остале позиције се не контролишу.
8	Структура потпоља је $m.n \setminus v$ где су m и n природни бројеви (m је обавезан, n опциони) а v узима вредност из скупа $\{p\}$.

Структура и садржај директоријума у записима за информације о заједници исти су као и у библиографским и описани су у одељку 2.4.

Списак табела

Табела 2.1. Ограничења садржаја Заглавља библиографских записа	12
Табела 2.2. Ограничења контролног поља 007 за мапе библиографских записа.....	14
Табела 2.3. Ограничења контролног поља 007 за електронске изворе информација библиографских записа	15
Табела 2.4. Ограничења контролног поља 007 за глобусе библиографских записа	16
Табела 2.5. Ограничења контролног поља 007 за грађу за коришћење додиром библиографских записа	16
Табела 2.6. Ограничења контролног поља 007 за пројектовану графику библиографских записа	16
Табела 2.7. Ограничења контролног поља 007 за микрооблике библиографских записа ..	17
Табела 2.8. Ограничења контролног поља 007 за непројектовану графику библиографских записа	18
Табела 2.9. Ограничења контролног поља 007 за филм библиографских записа	18
Табела 2.10. Ограничења контролног поља 007 за комплете библиографских записа	19
Табела 2.11. Ограничења контролног поља 007 за музикалије библиографских записа ...	19
Табела 2.12. Ограничења контролног поља 007 за слике из даљинског осматрања библиографских записа	20
Табела 2.13. Ограничења контролног поља 007 за звучне снимке библиографских записа	20
Табела 2.14. Ограничења контролног поља 007 за текст библиографских записа.....	21
Табела 2.15. Ограничења контролног поља 007 за видеоснимке библиографских записа	21
Табела 2.16. Ограничења контролног поља 007 за неспецифицирану грађу библиографских записа	22
Табела 2.17. Ограничења контролног поља 008 библиографских записа за све врсте грађе	22
Табела 2.18. Врста грађе у пољу 008 библиографских записа	23
Табела 2.19. Ограничења контролног поља 008 за књиге у библиографским записима	23
Табела 2.20. Ограничења контролног поља 008 за рачунарске датотеке у библиографским записима	24
Табела 2.21. Ограничења контролног поља 008 за мапе у библиографским записима	24
Табела 2.22. Ограничења контролног поља 008 за музикалије у библиографским записима	25
Табела 2.23. Ограничења контролног поља 008 за континуиране изворе информација у библиографским записима	25

Табела 2.24. Ограничења контролног поља 008 за визуелну грађу у библиографским записима	26
Табела 2.25. Ограничења контролног поља 008 за вишеврсну грађу у библиографским записима	27
Табела 2.26. Структурна ограничења поља 01X-08X библиографских записа	27
Табела 2.27. Ограничења садржаја поља 01X-04X библиографских записа	29
Табела 2.28. Структурна ограничења поља 1XX библиографских записа.....	33
Табела 2.29. Ограничења садржаја поља 1XX библиографских записа.....	34
Табела 2.30. Структурна ограничења поља 20X-24X библиографских записа	34
Табела 2.31. Ограничења садржаја поља 20X-24X библиографских записа	34
Табела 2.32. Структурна ограничења поља 25X-28X библиографских записа	35
Табела 2.33. Ограничења садржаја поља 2XX библиографских записа.....	35
Табела 2.34. Структурна ограничења поља 3XX библиографских записа.....	36
Табела 2.35. Ограничења садржаја поља 3XX.....	37
Табела 2.36. Структурна ограничења поља 4XX библиографских записа.....	38
Табела 2.37. Ограничења садржаја поља 4XX библиографских записа.....	38
Табела 2.38. Структурна ограничења поља 5XX библиографских записа.....	39
Табела 2.39. Ограничења садржаја поља 5XX библиографских записа.....	40
Табела 2.40. Структурна ограничења поља 6XX библиографских записа.....	42
Табела 2.41. Ограничења садржаја поља 6XX библиографских записа.....	42
Табела 2.42. Структурна ограничења поља 70X-75X библиографских записа	43
Табела 2.43. Ограничења садржаја поља 70X-75X библиографских записа	43
Табела 2.44. Структурна ограничења поља 76X-78X библиографских записа	44
Табела 2.45. Ограничења садржаја поља 76X-78X библиографских записа	44
Табела 2.46. Структурна ограничења поља 80X-830 библиографских записа	45
Табела 2.47. Ограничења садржаја поља 80X-830 библиографских записа	45
Табела 2.48. Структурна ограничења поља 841-88X библиографских записа	46
Табела 2.49. Ограничења садржаја поља 841-88X библиографских записа	46
Табела 2.50. Ограничења контролних потпоља	48
Табела 2.51. Ограничења садржаја директоријума.....	49
Табела 3.1. Ограничења садржаја Заглавља нормативних записа	52
Табела 3.2. Ограничења контролног поља 008 нормативних записа	53
Табела 3.3. Структурна ограничења поља 01X-08X нормативних записа	54
Табела 3.4. Ограничења садржаја поља 01X-08X нормативних записа.....	55
Табела 3.5. Структурна ограничења поља 1XX нормативних записа	56
Табела 3.6. Структурна ограничења поља 3XX нормативних записа	56
Табела 3.7. Ограничења садржаја поља 3XX нормативних записа	57
Табела 3.8. Структурна ограничења поља 260 и 360 нормативних записа	58
Табела 3.9. Структурна ограничења поља 4XX нормативних записа	58
Табела 3.10. Ограничења садржаја поља 4XX нормативних записа	59
Табела 3.11. Структурна ограничења поља 5XX нормативних записа	59
Табела 3.12. Ограничења садржаја поља 5XX нормативних записа	60
Табела 3.13. Структурна ограничења поља 64X нормативних записа	60
Табела 3.14. Ограничења садржаја поља 64X нормативних записа	60

Табела 3.15. Структурна ограничења поља 663-666 нормативних записа	61
Табела 3.16. Структурна ограничења поља 667-68X нормативних записа	61
Табела 3.17. Ограничења садржаја поља 667-68X нормативних записа	62
Табела 3.18. Структурна ограничења поља 7XX нормативних записа	62
Табела 3.19. Ограничења садржаја поља 7XX нормативних записа	63
Табела 3.20. Структурна ограничења поља 8XX нормативних записа	63
Табела 3.21. Ограничења садржаја поља 8XX нормативних записа	64
Табела 3.22. Ограничења контролних потпоља нормативних записа	64
Табела 4.1. Ограничења садржаја Заглавља записа о фонду	65
Табела 4.2. Ограничења контролног поља 008 записа о фонду	66
Табела 4.3. Структурна ограничења поља 01X-06X записа о фонду	67
Табела 4.4. Ограничења садржаја поља 01X-06X записа о фонду	68
Табела 4.5. Структурна ограничења поља 3XX, 5XX i 84X записа о фонду	68
Табела 4.6. Ограничења садржаја поља 3XX, 5XX i 84X записа о фонду	69
Табела 4.7. Структурна ограничења поља 852 и 856 записа о фонду	70
Табела 4.8. Ограничења садржаја поља 852 и 856 записа о фонду	70
Табела 4.9. Структурна ограничења поља 853-855 записа о фонду	71
Табела 4.10. Ограничења садржаја поља 853-855 записа о фонду	71
Табела 4.11. Структурна ограничења поља 863-865 записа о фонду	71
Табела 4.12. Ограничења садржаја поља 863-865 записа о фонду	72
Табела 4.13. Структурна ограничења поља 866-868 записа о фонду	72
Табела 4.14. Ограничења садржаја поља 866-868 записа о фонду	72
Табела 4.15. Структурна ограничења поља 876-878 записа о фонду	72
Табела 4.16. Ограничења садржаја поља 876-878 записа о фонду	72
Табела 4.17. Структурна ограничења поља 88X записа о фонду	73
Табела 4.18. Ограничења садржаја поља 88X записа о фонду	73
Табела 4.19. Ограничења контролних потпоља записа о фонду	74
Табела 5.1. Ограничења садржаја Заглавља класификационих записа	75
Табела 5.2. Ограничења контролног поља 008 класификационих записа	76
Табела 5.3. Структурна ограничења поља 01X-084 класификационих записа	77
Табела 5.4. Ограничења садржаја поља 01X-08X класификационих записа	77
Табела 5.5. Структурна ограничења поља 15X класификационих записа	78
Табела 5.6. Структурна ограничења поља 253, 353, 453 и 553 класификационих записа ...	78
Табела 5.7. Структурна ограничења поља 6XX класификационих записа	78
Табела 5.8. Структурна ограничења поља 70X-75X класификационих записа	79
Табела 5.9. Ограничења садржаја поља 70X-75X класификационих записа	79
Табела 5.10. Структурна ограничења поља 76X класификационих записа	80
Табела 5.11. Структурна ограничења поља 856, 880 и 883 класификационих записа	80
Табела 5.12. Ограничења садржаја поља 856, 880 и 883 класификационих записа	81
Табела 5.13. Ограничења контролних потпоља класификационих записа	81
Табела 6.1. Ограничења садржаја Заглавља записа за информације о заједници	83
Табела 6.2. Ограничења контролног поља 007 записа за информације о заједници	84
Табела 6.3. Ограничења контролног поља 008 записа за информације о заједници	85
Табела 6.4. Структурна ограничења поља 01X-08X записа за информације о заједници	85

Табела 6.5. Ограничења садржаја поља 01X-08X записа за информације о заједници.....	86
Табела 6.6. Структурна ограничења поља 1XX записа за информације о заједници	87
Табела 6.7. Ограничења садржаја поља 1XX записа за информације о заједници	87
Табела 6.8. Структурна ограничења поља 2XX записа за информације о заједници	87
Табела 6.9. Структурна ограничења поља 3XX записа за информације о заједници	88
Табела 6.10. Структурна ограничења поља 5XX записа за информације о заједници	88
Табела 6.11. Структурна ограничења поља 6XX записа за информације о заједници	89
Табела 6.12. Ограничења садржаја поља 6XX записа за информације о заједници	89
Табела 6.13. Структурна ограничења поља 7XX записа за информације о заједници	90
Табела 6.14. Ограничења садржаја поља 7XX записа за информације о заједници	90
Табела 6.15. Структурна ограничења поља 8XX записа за информације о заједници	91
Табела 6.16. Ограничења садржаја поља 8XX записа за информације о заједници	91
Табела 6.17. Ограничења контролних потпоља записа за информације о заједници	91

Списак скраћеница

AACR2 - *Anglo-American Cataloguing Rules*, 2nd edition (Aacr2.org, 2016)
ASCII - American Standard Code for Information Interchange
BIBFRAME – Bibliographic Framework Initiative, (Bibframe.org, 2016)
CAN/MARC – Canadian MARC, Canadian Machine Readable Cataloging
CCF – Common Communication Format
DCXML – Expressing Dublin Core Metadata Standard Using XML
FRBR - *Functional requirements for bibliographic records* (Ifla.org , 2016a)
ISBD - International Standard Bibliographic Description (Ifla.org, 2016)
ISO – International Organization for Standardization
LCSH - *Library of Congress Subject Headings* (Id.loc.gov, 2016)
MARC 21 – Machine Readable Cataloging for the 21st Century (Loc.gov, 2016a)
MARCXML – Expressing MARC Metadata Standard Using XML
METS - Metadata Encoding and Transmission Standard (Loc.gov, 2016b)
OCL - Object Constrained Language
RDA - Resource Description and Access (Loc.gov, 2016),
RDF - Resource Description Framework
UKMARC – United Kingdom MARC, United Kingdom Machine Readable Cataloging
UML - Unified Modelling Language
UNIMARC – Universal MARC format (Archive.ifla.org, 2016)
USMARC – US Machine Readable Cataloging
XML - Extensible Markup Language (W3.org, 2016)
XSLT – Extensible Stylesheet Language Transformations

Литература

Aacr2.org (2016). AACR2. Dostupno na: <http://www.aacr2.org/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Aalberg, T. and Žumer, M. (2013), "The value of MARC data, or, challenges of frbrisation", *Journal of Documentation*, Vol. 69, Iss 6, pp. 851-872. Dostupno na: <http://dx.doi.org/10.1108/JD-05-2012-0053> [Preuzeto 7 maj 2016].

Andersen, L. (2004), "After MARC – what then?", *Library Hi Tech*, Vol. 22, No. 1, pp. 40-51.

Archive.ifla.org (2016). UNIMARC Manual : Bibliographic Format 1994 - IFLA Universal Bibliographic Control and International MARC Core Programme (UBCIM). Dostupno na: <http://archive.ifla.org/VI/3/p1996-1/sec-uni.htm> [Preuzeto 12 maj 2016].

Bibframe.org (2016). Overview (Bibliographic Framework Initiative Technical Site - BIBFRAME.ORG). Dostupno na: <http://bibframe.org/> [Preuzeto 12 maj 2016].

Campbell, D. G. (2011), "RDA and RDF: A discourse analysis of two standards of resource description", in Smiraglia, Richard P., ed. *Proceedings from North American Symposium on Knowledge Organization*, Vol. 3., Toronto, Canada, pp. 207-216.

Chandrakar, R. (2005), "An approach to mapping CCF to Dublin Core", *The Electronic Library*, Vol. 23, No. 5, pp. 577-590.

Dimić, B. and Surla D. (2009), "XML Editor for UNIMARC and MARC21 cataloguing", *The Electronic Library*. Vol. 27, No. 3, pp. 509-528.

Димић Сурла, Б. (2009), "Софтверски систем за каталогизацију по MARC 21 формату", докторска дисертација, *Природно-математички факултет*, Нови Сад.

Danskin, A. (2007), "Tomorrow never knows: the end of cataloguing?", *IFLA Journal*, Vol. 33, No. 3, pp 205-209.

Dublincore.org (2016). DCM Home: Dublin Core® Metadata Initiative (DCMI). Dostupno na: <http://dublincore.org/> [Preuzeto 8 maj 2016].

Dunsire, G., Willer, M. and Perožić P. (2013), "Representation of the UNIMARC bibliographic data format in Resource Description Framework, In *International Conference on Dublin Core and Metadata Applications*. Dostupno na: <http://dcevents.dublincore.org/IntConf/dc-2013/paper/view/173> [Preuzeto 7 maj 2016].

Farajpahlou, A. H. and Tabatabai, F. (2011), "How are XML-based Marc 21 and Dublin Core records indexed and ranked by general search engines in dynamic online environments?", *Aslib Proceedings*, Vol. 63 Iss 6 pp. 586 – 592. Dostupno na: <http://dx.doi.org/10.1108/00012531111187234> [Preuzeto 7 maj 2016].

Hill, R. W. (2002), "Changing the record: a concise guide to the differences between the UKMARC and MARC 21 bibliographic formats", *The British library*. Dostupno na: <http://www.bl.uk/bibliographic/pdfs/marcchange.pdf> [Preuzeto 8 maj 2016].

Id.loc.gov (2016) Library of Congress Subject Headings - LC Linked Data Service | Library of Congress. Dostupno na: <http://id.loc.gov/authorities/subjects.html> [Preuzeto 7 maj 2016].

Ifla.org (2016). IFLA -- International Standard Bibliographic Description. Dostupno na: <http://www.ifla.org/publications/international-standard-bibliographic-description> [Preuzeto 8 maj 2016].

Ifla.org (2016a). IFLA -- Functional Requirements for Bibliographic Records. Dostupno na: <http://www.ifla.org/publications/functional-requirements-for-bibliographic-records> [Preuzeto 8 maj 2016].

ISO (2016). ISO 2709:2008 - Information and documentation -- Format for information exchange. Dostupno na: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=41319 [Preuzeto 8 maj 2016].

Kiorgaard, D. and Kartus, E. (2005), "A rose by any other name: from AACR2 to Resource Description and Access", paper presented at the 13th *Victorian Association for Library Automation Biennial Conference*, Melbourne, 8-10 February. Dostupno na: <http://www.vala.org.au/direct-download/vala2006-proceedings/221-vala2006-session-9-kiorgaard-paper/file> [Preuzeto 2 maj 2016].

Loc.gov (2001). UNIMARC to MARC 21 Conversion Specifications. Dostupno na: <http://www.loc.gov/marc/unimarc21.html> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016). Resource Description and Access (RDA): Information and Resources in Preparation for RDA (Aquisitions and Bibliographic Control, Library of Congress). Dostupno na: <https://www.loc.gov/aba/rda/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016a). MARC STANDARDS (Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress). Dostupno na: <https://www.loc.gov/marc/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016b). Metadata Encoding and Transmission Standard (METS) Official Web Site | Library of Congress. Dostupno na: <http://www.loc.gov/standards/mets/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016c). MARC 21 Format for Bibliographic Data: Table of Contents (Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress). Dostupno na: <https://www.loc.gov/marc/bibliographic/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016d). MARC 21 Format for Authority Data: Table of Contents (Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress). Dostupno na: <https://www.loc.gov/marc/authority/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016e). MARC 21 Format for Holdings Data: Table of Contents (Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress). Dostupno na: <https://www.loc.gov/marc/holdings/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016f). MARC 21 Format for Classification Data: Table of Contents (Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress). Dostupno na: <https://www.loc.gov/marc/classification/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Loc.gov (2016g). MARC 21 Format for Community Information: Table of Contents (Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress). Dostupno na: <https://www.loc.gov/marc/community/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Riva, P. (2004), "Mapping MARC 21 linking entry fields to FRBR and Tillett's taxonomy of bibliographic relationships", *Library Resources and Technical Services*, Vol. 48, No. 2, pp. 130-143. <https://journals.ala.org/lrts/article/view/5422/6657> [Preuzeto 12 maj 2016].

Рудић, Г. (2007), "Трансформација библиографских записа у MARC 21 формат", магистарска теза, *Природно-математички факултет*, Нови Сад.

Рудић, Г., Сурла Д. (2007). "Конверзија библиографских записа из софтверског система БИСИС у MARC 21 формат", *Природно-математички факултет*, Нови Сад.

Рудић, Г. (2009), "Конверзија библиографских записа формираних у софтверском систему БИСИС у MARC 21 записе", *Међународна научна конференција Електронска библиотека*, зборник радова, Београд, стр. 575-588.

Rudić, G. and Surla, D. (2009), "Conversion of bibliographic records to MARC 21 format", *The Electronic Library*, Vol. 27, No. 6, pp. 950-967.

Рудић, Г. (2011), „Формална спецификација ограничења у моделима података библиографских записа“, докторска дисертација, *Филолошки факултет*, Београд.

Rudić, G. (2011a), “Constraints modeling in FRBR data model using OCL”, *Symposium on Computer Languages, Implementations and Tools, 9th International Conference of Numerical Analysis and Applied Mathematics* (CD), Greece, Halkidiki, September 19th-25th, 2011.

Рудић, Г., Димић Сурла Б. (2011), “Објектни модел за FRBR“, *Info M*, br. 38, 2011. стр. 19-23.

Рудић, Г. (2012), “Поступак синтезе ентитета и веза у моделу Функционални захтеви за библиографске записе“, *Читалиште*, бр. 20, 2012., стр. 73-77.

Rudić, G., Dimić Surla, B. (2013), “Using OCL in the formal specification of the library standards”, *International Journal of Software Engineering and Knowledge Engineering*, Vol. 23, No. 3, 2013., pp. 341-359.

Rudić, G., Dimić Surla, B. and Paroški M. (2013), “Public library service for accessing records from the AP Vojvodina Government sessions”, *Novi Sad Journal of Mathematics*, Vol. 43, No. 1, pp. 23-31.

Rudić, G., Dimić Surla, B. and Ivanović, D. (2015), “Cataloguing government documents using the MARC 21: A case study of materials from the AP Vojvodina Government sessions”, *Journal of Librarianship and Information Science*, Published online before print December 28, 2015, doi: 10.1177/0961000615622677.

Tennant, R. (2004), “A bibliographic metadata infrastructure for the twenty-first century”, *Library Hi Tech*, Vol. 22, No. 2, pp. 175-181.

Tennant, R. (2009). "21st Century Description and Access". *BiD: Textos Universitaris de Biblioteconomia i Documentació*, núm. 22. Dostupno na: www.ub.edu/bid/22/tennant2.htm [Preuzeto 12 maj 2016].

Tillett, B. (1991), “A taxonomy of bibliographic relationships”, *Library Resources and Technical Services*, Vol. 35, No. 2, pp. 150-158. Dostupno na: <http://downloads.alcts.ala.org/lrts/lrtsv35no2.pdf> [Preuzeto 9 maj 2016].

W3.org (2016). Extensible Markup Language (XML). Dostupno na <https://www.w3.org/XML/> [Preuzeto 7 maj 2016].

Yee, M. (2009), “Can bibliographic data be put directly onto the Semantic Web?”, *Information Technology and Libraries*, Vol. 28, No. 2, pp. 55-80. Dostupno na: <https://ejournals.bc.edu/ojs/index.php/ital/article/view/3175/2788> [Preuzeto 7 maj 2016].